

SĂRBĂTORIREA ZILELOR NAȚIONALE ÎN JUDEȚUL PUTNA ÎNTRE ANII 1921 - 1930

Mariana Corina Duca

În pofida vremurilor tulburi pe care societatea românească contemporană le traversează, sunt câteva momente în care românii ar trebui să privească cu mândrie spre trecut, spre gloria de altădată și să marcheze cu solemnitate, acele zile cruciale pentru devenirea noastră națională.

Dincolo de fastul paradelor militare și de discursurile rostite, uneori formal, trebuie să regăsim în noi, măcar în aceste rare ocazii, mândria de a fi român, de a aparține unei națiuni clădită cu atât de multe sacrificii.

Lucrarea de față dorește să scoată la lumină patriotismul sincer al românilor de altădată, manifestat cu entuziasm, mai ales cu ocazia Zilelor Naționale. Mă voi opri asupra perioadei 1921 – 1930, încercând să evidențiez modul în care locuitorii județului Putna au reușit să-și exprime ori de câte ori au avut ocazia, devotamentul față de familia regală a României, respectul față de Eroii Neamului, dar și vis-à-vis de celelalte personalități care au marcat evoluția societății românești.

Prin decizia Consiliului de Miniștri, publicată în „*Monitorul Oficial*” no. 279, din 23 martie 1921, trimisă Prefecturii Județului Putna, la 6 aprilie 1921 se aducea la cunoștința maselor, lista sărbătorilor oficiale, care vor fi marcate în întreaga țară, prin oficierea de Tedeumuri:

„1) 10 / 23 Mai – *Proclamarea Independenței (1877) în care zi se va comemora și aniversarea Unirii tuturor românilor (1859 și 1918) și Proclamarea Regatului (1881)*

2) *Aniversarea zilei Eroilor morți pentru Patrie de Înălțarea Domnului, la 40 de zile după Paște*

3) 22 Iulie / 4 August – *onomastica M. S. Regina*

4) 11 / 24 August – *nașterea M. S. Regele*

5) 3 / 16 Octombrie – *nașterea A. S. R. Principele Carol*

6) 16 / 29 Octombrie – *nașterea M. S. Regina*

Orice alte sărbători, afară de cele de mai sus se suprimă.

Vă rugăm să comunicați această listă de sărbători, tuturor sinagogilor din cuprinsul județului Dvs., pentru ca zilele respective să fie sărbătorite cu ceremonialul religios cuvenit”¹.

Dincolo de sărbătorile oficiale, anul 1921 a fost un an foarte important sub aspectul vieții private a familiei regale din România.

Astfel, la 27 februarie 1921 a avut loc în București, căsătoria dintre principesa Elisabeta și prințul George al Greciei, pentru ca pe 10 martie, să se officieze la Atena, cununia dintre principele Carol și prințesa Elena din familia domnitoare a Greciei².

Autoritățile din județe au fost informate telegrafic de către Ministerul de Interne, în legătură cu modalitatea prin care puteau fi transmise felicitările la adresa tinerelor cupluri regale.

Conform Telegramei din 21 februarie 1921, trimisă de Ministerul de Interne la Prefectura Județului Putna, delegațiile care urmau să sosească din județe în Capitală, cu prilejul căsătoriei principesei Elisabeta, trebuiau să fie de maximum trei persoane; ele erau programate pentru a fi primite la Palatul Regal pentru data de

¹ Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Vrancea (în continuare se va cita: S.J.A.N.Vn.), fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 62 / 1921, f. 20.

² Ioan Scurtu, *Istoria românilor în timpul celor patru regi (1866 – 1947)*, vol. II, *Ferdinand I*, Editura Enciclopedică, București, 2001, p. 103.

25 februarie, la orele 16, în vederea oferirii de daruri, iar pe 26 februarie, orele 16, pentru a transmite felicitări³.

Un alt Ordin Ministerial, cu numărul 515, transmis de către Prefectura Putna tuturor autorităților din județ la data de 24 februarie 1921, informa că: „în zilele de 25, 26 și 27 februarie, cu ocazia celebrării căsătoriei A. S. R. Principesa Elisabeta, serviciile publice sunt suspendate”⁴.

Chiar în ziua oficialii căsătoriei, 27 februarie 1921, președintele Comisiei Interimare a Orașului Focșani, Savel Rahtivan⁵, expedia la București, următoarea felicitare:

„Majestăților Lor Regele și Regina României Mari

*Cu ocazia fericitei uniri a Altețelor lor Regale, Principesa Elisabeta cu Diadocul Greciei, Comisiunea Interimară a Urbei Focșani, aduce în numele populației, plină de bucurie, respectuoase urări de fericire pentru nobila pereche, Auguștilor Lor părinți și popoarelor cărora le aparțin, rugând cerul ca toți să trăiască în unire mulți ani !”*⁶.

Revenirea în țară, în ziua de 8 mai 1921, a moștenitorului tronului României, principele Carol, alături de soția sa Elena, a prilejuit noi ceremonii fastuoase atât în București, cât și în țară.

Cuplul a fost întâmpinat la Gara de Nord din București, de către regele Ferdinand și regina Maria, de membri ai guvernului, parlamentari și înalte oficialități „cu toții îmbrăcați în haine de sărbătoare – jobenuri, pantaloni gri cu dungi și sacouri de dimineață, urmați de generali plini de medalii, oficialități locale și feșe

³ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 62 / 1921, f. 13.

⁴ *Ibidem*, f. 15.

⁵ **Savel Rahtivan**. Președinte al Comisiunii Interimare între 15 octombrie 1918 - 28 ianuarie 1919 și 2 decembrie 1920 - 29 ianuarie 1922. (Maria Dumitrescu, Horia Dumitrescu, *Primarii din Focșani între anii 1862 – 1937*, în *Cronica Vrancei*, vol. III, coordonator: Horia Dumitrescu, Editura Pallas, Focșani, 2002, p. 220 - 221)

⁶ S.J.A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 107 / 1921, f. 3.

bisericești, în veșmintele lor tradiționale”⁷. În cinstea evenimentului, la Mitropolie s-a oficiat un serviciu religios, iar seara, la Palatul Regal, a fost oferită o recepție⁸.

Deși nicio delegație din județul Putna nu a putut fi prezentă la București în întâmpinarea tinerilor însurăței, Prefectura a luat măsuri pentru ca, luni, 9 mai 1921, ora 11, să se săvârșească Tedeumuri în toate bisericile, indiferent de cult. În cinstea regalei însoțiri, au fost organizate atât ceremonii militare cât și numeroase serbări școlare⁹.

Locuitorii orașului de pe Milcov, reprezentați cu cinste de Savel Rahtivan, expediau la 9 mai 1921, următoarea scrisoare de felicitare:

„Majestăților Lor Regele și Regina României Mari

Cu ocazia sosirii în țară a A. A. L. L. Principelui Carol, Moștenitorul Tronului și a Principesei Moștenitoare Elena a României, în numele Comisiunii Interimare și a cetățenilor focșăneni. Le aducem cele mai călduroase urări de sănătate și fericire.

Să Trăiască Majestatele Voastre cu Familia!

*Să Trăiască A. A. L. L. R. R. Principele Carol, Moștenitorul Tronului și Principesa Moștenitoare Elena a României!”*¹⁰.

Pe lângă zilele festive dedicate regalității românești, putnenii au marcat anual, ziua de 24 Ianuarie, sărbătorind astfel – „Mica Unire” din 1859.

Conform programului stabilit în ședința din 29 ianuarie 1921 de la Prefectura Județului Putna, ceremoniile din 24 Ianuarie / 6 Februarie aveau să debuteze la ora 9 dimineața, cu serbări școlare, desfășurate în toate instituțiile de învățământ din județ; la ora 11 era programat Tedeumul de la Catedrala „Sfântul Ioan” din Focșani, unde erau așteptați să participe reprezentanții tuturor instituțiilor, armata, școlile primare și secundare din oraș, alături de întreg corpul

⁷ Ioan Scurtu, *op. cit.*, p.103.

⁸ *Ibidem*.

⁹ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 62 / 1921, f. 30.

¹⁰ Idem, fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 107 / 1921, f. 4.

profesoral. Serviciul religios era urmat de o trecere în revistă a trupelor din Garnizoana Focșani și defilare. Programul zilei era completat cu festivalul de la Teatrul Comunal „*Maior Gheorghe Pastia*”, care oferea publicului larg, cu începere de la ora 15, pe lângă producții artistice și muzicale ale Liceului „*Unirea*”, o conferință susținută de către reprezentantul Ligii Culturale din județ, despre importanța actului de la 24 Ianuarie 1859¹¹.

Datorită schimbărilor survenite în calendarul serbărilor naționale pe anul 1921, „*aniversarea zilei de 24 Ianuarie, se va sărbători în anul acesta în ziua de 10 Mai*”; acestea erau aduse la cunoștința putnenilor, la 4 februarie 1921, printr-o telegramă a Ministerului de Interne¹².

Ziua Națională de 10 Mai, o zi cu semnificații multiple, s-a sărbătorit în anul 1921 după stil vechi, la 23 Mai¹³.

Din programul publicat de Prefectura Putna la 18 mai 1921, nu lipseau: Tedeumul de la Catedrala „*Sfântul Ioan*”, ora 10. 30, revista trupelor din Garnizoană, defilarea școlilor și trupelor în fața Monumentului Independenței și nici recepția oferită de prefectul Gheorghe Tomulescu la Palatul Administrativ. Ziua era completată de un program muzical oferit de fanfara militară, în Grădina Publică din Focșani, dar și de retragerea militară cu torțe, de la orele serii¹⁴. Ceremonii similare au avut loc în tot cuprinsul județului, onorându-se astfel, Ordinul Circular al prefectului din 19 mai, către Plasele Gârlele, Zăbrăuți, Vidra, Mărășești, Vrancea și Biliești¹⁵.

Gheorghe Tomulescu, în calitate de prefect al județului Putna, expedia spre București, la 10 / 23 Mai 1921, o scrisoare de felicitare adresată Regelui în care afirma următoarele:

„*Mă fac ecoul reprezentanților autorităților și populației din acest județ în această zi care simbolizează împlinirea aspirațiilor*

¹¹ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 62 / 1921, f. 8.

¹² *Ibidem*, f. 9.

¹³ *Ibidem*, f. 27.

¹⁴ *Ibidem*, f. 25.

¹⁵ *Ibidem* f. 33.

naționale și depun la picioarele Tromului, sentimentele noastre de nemăsurată și statornică credință precum și devotament, către acela care prin jertfa și suferința sa, a presadat la făurirea României Înregite.

Să trăiți Majestate!

Să trăiască M. S. Regina!

Să trăiască întreaga Dinastie, spre fericirea scumpei noastre Patrii!”¹⁶.

Scrisori de felicitare sunt expediate cu această ocazie și președintelui Consiliului de Miniștri¹⁷ dar și ministrului de Interne, care era informat că: „în județul Putna, ziua de 10 Mai s-a sărbătorit anul acesta cu tot fastul și solemnitatea cuvenită”¹⁸.

Ceremonii demne de o veritabilă sărbătoare națională au fost organizate în Focșani cu prilejul aducerii osemintelor eroinei Ecaterina Teodorescu și transportării lor spre Târgu-Jiu.

Grație inițiativei deputatului de Gorj, Virgil Slăvescu, care s-a ocupat de organizarea serbărilor centenarului „Tudor Vladimirescu”, s-a hotărât „transportarea și înhumarea sub monumentul Eroilor din Valea Jiului a osemintelor Eroinei Fecioară, Ecaterina Teodorescu”¹⁹. Aceste decizii au fost aduse la cunoștința prefectului județului Putna, prin Adresa nr. 20681 din 27 mai 1921 a Ministerului de Interne, care comunica în detaliu itinerariul cortegiului funerar:

„S-a decis ca deshumarea Eroinei de la Muncelu, acel județ și înhumarea definitivă la Târgu-Jiu, să se facă cu toată solemnitatea cerută de un asemenea eveniment național religios, cu atât mai mult cu cât, ziua înhumării (27 Mai / 9 Iunie), Înălțarea Domnului, coincide cu 100 ani de la moartea lui Tudor Vladimirescu, cu desvelirea statuei eroului de la Târgu-Jiu, cu sărbătorirea Eroinei Fecioară, conform legii votată în actualul Parlament.

¹⁶ Ibidem, f. 36.

¹⁷ Ibidem, f. 35.

¹⁸ Ibidem, f. 37.

¹⁹ Ibidem, f. 42.

Aducându-vă la cunoștință cele ce prevăd, am onoare a vă ruga să binevoiți a da cuvenitele instrucțiuni autorităților civile din comuna Muncelul și în înțelegere cu D-l Președinte al Comisiei Interimare Focșani și comandantul militar local, veți lua măsuri ca deshumarea Eroinei să se facă cu toată sărbătorirea cuvenită.

Vagonul mortuar național, împodobit cum se cade unei ceremonii naționale, va pleca din gara Pufești, oprindu-se în dimineața zilei de 7 Iunie 1921, în gara Focșani și va fi însoțit de o delegațiune a Regimentului 43 Infanterie, regiment în care a luptat Eroina. În aceeași zi, va continua drumul la București, Gara de Nord.

În tot drumul, autoritățile militare și civile vor da onorurile cuvenite în fiecare gară

Dispozițiunile ce veți lua, vă rugăm să le comunicați și Ministerului”²⁰.

O copie a Ordinului Ministerial de mai sus era expediată de prefect, la data de 31 martie 1921, președintelui Comisiei Interimare Focșani. Cei doi edili, împreună cu generalul Holban, comandantul Garnizoanei Focșani, au stabilit programul solemnităților dedicate Ecaterinei Teodoroiu; care a fost tipărit și adus la cunoștința publicului:

„Duminică 5 Iunie, ora 16, vor fi aduse osemintele eroinei Ecaterina Teodoroiu în Focșani și depuse la Capela Militară iar Marți, 7 Iunie, se vor transporta la Târgu – Jiu,

1) La orele 15. 30, afetul de tun pe care se află coșciugul cu osemintele Eroinei, va fi întâmpinat la 2 Km. de oraș pe șoseaua Mărășești-Focșani, de detașamente din toate unitățile din Garnizoană și Muzica Regimentului 50 Infanterie

2) La orele 16, afetul de tun va sosi la Orfelinat, unde va fi întâmpinat de: cler, autorități militare și civile, societăți, școli, armată și public

3) Ordinea va fi următoarea:

²⁰ Ibidem.

a) în fața Orfelinatului, Muzica Regimentului 90 Infanterie, clerul, autoritățile civile și militare, ofițeri afară din front, toate trupele din garnizoană, corporațiile, societatea demobilizaților Mărăști – Putna, Liceul de fete, Pensionatele de fete, Școala Profesională, Liceul de băieți, Școala Normală și celelalte școli primare, publicul

b) la trecerea carului funebru, muzicele și corurile, vor cânta Imnul Național

Cortegiul se va forma astfel:

- 1) Călăreții, care vor deschide drumul
- 2) Popoarele de la toate bisericile din zonă
- 3) Drapelele corporațiilor și societăților
- 4) Clerul
- 5) Carul Funebru
- 6) Autoritățile militare și civile
- 7) Muzica Regimentului 90 Infanterie
- 8) Școlile
- 9) Societățile
- 10) Muzica Regimentului 50 Infanterie
- 11) Armata

Închiderea Cortegiului și încadrarea va fi făcută de călăreți.

Publicul va ocupa numai locurile de pe trotuare.

Itinerariul Cortegiului : Orfelinatul, bulevardul Cuza-Vodă, Strada Centrală, Strada Mare, Capela Militară, unde vor fi depuse osemintele Eroinei.

Luni, 6 Iunie, pelerinaj la Capela Militară, când se va depune de public, flori, pe sicriul Eroinei.

Luni la orele 13, se va forma un nou cortegiu ca la sosire și urmând itinerariul: Bulevardul Carol, Strada Mare, Strada Gărei, se va depune coșciugul la Gară, într-un Vagon Mortuar Național

La orele 14. 30, plecarea trenului spre Târgu-Jiu”²¹.

²¹ Ibidem, f. 45.

Comisiunea Interimară a Orașului Târgu-Jiu expediază, la 18 iunie 1921, două scrisori pe adresa Prefecturii Județului Putna, dar și a Primăriei Orașului Focșani, aducând „*vii mulțumiri pentru grandioasa manifestare ce ați adus ca prinos de recunoștință, Eroinei Gorjene Ecaterina Teodoroiu, care este fecioară generoasă, care s-a jertfit pe Altarul Patriei, pentru Înălțarea Neamului și a Țării Întregi*”²².

A doua mare sărbătoare națională oficială din calendarul anului 1921, a fost dedicată Eroilor Neamului. În baza Decretului - Lege numărul 1693 din 1920, „*Ziua Eroilor*”, a fost ridicată la rangul de sărbătoare națională, fiind celebrată anual în Ziua de Înălțare, până în anul 1947²³.

Prin Adresa nr. 18205 din 16 mai 1921, expediată tuturor prefecturilor din țară, Ministerul de Interne aducea la cunoștință că „*Ziua Eroilor*” se va celebra pe 9 iunie 1921. În paralel se solicita sprijinul autorităților pentru succesul ceremoniilor, anexându-se o serie de indicații asupra modului în care urmau să se desfășoare evenimentele, în conformitate cu hotărârile Societății „*Mormintele Eroilor căzuți în Război*”²⁴.

„*Ziua Eroilor*” – 9 Iunie 1921, a debutat în Focșani, la orele 10, cu un Tedeum oficiat la Catedrala „*Sfântul Ioan*”, urmat de o cuvântare a părintelui Protoereu al Județului. Ceremoniile au continuat cu o procesiune la Cimitirul Nordic, la care au participat: escorte călări, populația orașului, muzicile militare ale Regimentelor 50, 64 și 90 Infanterie, corul Școlii Secundare, corul Filarmonicii, corul Catedralei „*Sfântul Ioan*”, preoții tuturor bisericilor din oraș, toate autoritățile civile și militare cu personalul din subordine, toate școlile publice și particulare, societățile cu steagurile lor și armata. Ajunși la cimitir, preoții au oficiat un serviciu religios, urmat de cuvântări din partea reprezentanților Garnizoanei, ai corpului profesoral și ai

²² *Ibidem*, f. 66.

²³ Cezar Cherciu, *Focșanii – O istorie în date și mărturii (sec. XVI – 1950)*, Editura Andrew, Focșani, 2010, p. 355.

²⁴ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 62 / 1921, f. 39.

clerului. În încheiere, cei prezenți au depus flori pe mormintele eroilor. După-amiaza, Teatrul Comunal „*Maier Gheorghe Pastia*”, a găzduit un festival artistic organizat de autoritățile locale; în paralel, muzica militară a încântat auditoriul venit în Grădina Publică a orașului. Comemorarea eroilor a fost încununată la orele serii, de retragerea cu torțe a armatei pe străzile orașului Focșani²⁵.

Eroii căzuți pe câmpurile de luptă de la Mărăști și Mărășești, au fost comemorați an de an, prin ceremonii demne de marile sărbători naționale.

Prin grija Societății „*Mărăști*”, al cărei președinte de onoare a fost ales primul ministru Alexandru Averescu, la 24 iulie 1921 a avut loc comemorarea bătăliei de la Mărăști și inaugurarea Câmpului Istoric, în prezența Altețelor Lor Regale Principele și Principesa Moștenitoare, a reprezentanților guvernului și armatei²⁶.

Succesul evenimentului a fost garantat de colaborarea eficientă dintre Societatea „*Mărăști*” și autoritățile putnene, căreia îi stau mărturie, zecile de adrese schimbate în luna iulie 1921. Pe 6 iulie, Societatea „*Mărăști*” solicita Prefecturii Putna, ca pentru ziua de 24 iulie, locuitorii din Mărăști și satele din împrejurimi, să pună la dispoziția invitaților, 50 de căruțe amenajate cu velnițe și verdeață pentru transportul de la Răcoasa la Mărăști²⁷. La aceeași dată, printr-o altă Adresă, se cerea concursul locuitorilor din comunele Panciu, Crucea de Sus, Crucea de Jos, Străoane de Sus și Răcoasa, pentru curățarea șoselei spre Mărăști și decongestionarea ei de vehicule²⁸.

În paralel, Societatea „*Mormintele Eroilor căzuți în Război*” în colaborare cu Prefectura Putna, s-a îngrijit de amenajarea mormintelor de pe Șoseaua Răcoasa - Mărăști - Mărășești, cota 536²⁹.

²⁵ *Ibidem*, f. 41.

²⁶ S.J.A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 87 / 1921, f. 18.

²⁷ *Idem*, fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 62 / 1921, f. 73.

²⁸ *Ibidem*, f. 74.

²⁹ *Ibidem*, f. 79.

Pentru ca vizita regală să decurgă în cele mai bune condiții, Ministerul de Interne trimitea la 20 iulie 1921, o telegramă prin care solicita Prefecturii Județului Putna, ca în dimineața zilei de 24 iulie, satele pe unde vor trece invitații să fie pavoazate, iar elevii școlilor împreună cu sătenii, să iasă îmbrăcați în haine de sărbătoare în întâmpinarea dinstinșilor oaspeți³⁰.

Între cele două comemorări ale Eroilor din Primul Război Mondial, putnenii au sărbătorit, printr-un serviciu religios urmat de onoruri militare, ziua onomastică a Reginei, la 22 iulie / 4 august 1921³¹.

Festivități fastuoase în onoarea Eroilor, au debutat și la Mărășești în dimineața zilei de 6 August 1921, cu sfințirea drapelului Societății Demobilizaților Mărășești – „*Fii apărători ai Patriei*”, urmată de depuneri de coroane și flori la mormintele eroilor³².

Pe parcursul anului 1921, la Mărășești au poposit mai multe delegații străine. Astfel, pe 7 septembrie 1921, un grup de 150 profesori universitari francezi a pășit pe „*Iărâna sfântă a Mărășeștilor*”³³; la 24 septembrie o Misiune Națională Italiană formată din 130 de persoane, aflată în vizită la Mărășești, a oferit orașului martir o Coroană de Oțel, în semn de prețuire³⁴ iar pe 25 septembrie, tot aici, au fost găzduiți pentru câteva ore, cei 15 membri ai unei delegații oficiale britanice³⁵.

³⁰ *Ibidem*, f. 84.

³¹ *Ibidem*, f. 85.

³² *Ibidem*, f. 87.

³³ I. M. Dimitrescu, *Însemnări cu privire la orașul Focșani*. Cu o prefață de G.G. Longinescu Profesor Universitar, Tipărit cu prilejul Congresului Ligii Culturale dela Focșani din 28 și 29 Iunie 1931, Extras din Revista „Natura”, Institutul de Arte Grafice „Bucovina”, I.E. Torouțiu, București, 1931, p. 72.

³⁴ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 62 / 1921, f. 127.

³⁵ *Ibidem*, f. 95.

Un alt moment solemn, marcat prin servicii religioase și onoruri militare în întreg județul Putna, s-a consumat la 24 august 1921, când regele Ferdinand și-a aniversat cei 56 de ani ³⁶.

O altă comemorare importantă, cu caracter național, a avut loc la 8 octombrie 1921. În tot județul Putna au fost intonate slujbe de pomenire pentru domnitorul Neagoe Basarab, de la a cărui trecere în eternitate se împlineau 400 de ani. În toate școlile și unitățile militare, s-au ținut prelegeri despre înțelepciunea și geniul artistic al marelui domnitor ³⁷.

În urma Comunicatului Ministerului de Interne, trimis în teritoriu la 12 octombrie 1921, autoritățile din județ l-au aniversat la 16 octombrie, printr-un serviciu divin pe principele Carol, moșenitorul tronului României ³⁸, căruia i se naștea câteva zile mai târziu (25 octombrie 1921), primul copil legitim, principele Mihai, viitorul rege al României ³⁹.

Seria aniversărilor familiei regale din anul 1921, se încheie cu celebrarea în toate bisericile din țară, pe 29 octombrie, a zilei de naștere a reginei Maria, încununată de onoruri militare ⁴⁰.

Un ultim eveniment ce se dorește a fi amintit pentru anul 1921, chiar dacă nu poate fi considerat sărbătoare națională, s-a consumat pe 6 noiembrie, când a avut la Focșani, în prezența mai multor oficialități, ceremonia dezvelirii plăcii de bronz din holul central al Liceului „Unirea”, de către Cercul studenților putneni „Mărășești” și Liga Culturală Secția Focșani, în amintirea elevilor căzuți pe câmpul de onoare în timpul Primului Război Mondial. Cu această ocazie au luat cuvântul scriitorul Duiliu Zamfirescu, Ștefan Nanu din partea Ministerului Instrucțiunii, I. P. Rădulescu-Râmnic, președintele secției Focșani a Ligii Culturale ⁴¹.

³⁶ *Ibidem*, f. 89.

³⁷ *Ibidem*, f. 118.

³⁸ *Ibidem*, f. 150.

³⁹ Ioan Scurtu, *op. cit.*, p. 104.

⁴⁰ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 62 / 1921, f. 156.

⁴¹ Cezar Cherciu, *op. cit.*, p. 360.

Anul 1922 s-a caracterizat atât în plan național, cât și la nivelul județului Putna, prin evenimente de mare fast, ca de pildă Serbările Încoronării de la Alba-Iulia, dar și prin pierderi dureroase, cum ar fi moartea lui Duiliu Zamfirescu și a lui N. Săveanu.

Calendarul zilelor festive a debutat în anul 1922, cu ceremoniile dedicate Micii Uniri, de la 24 Ianuarie / 6 Februarie, desfășurate sub patronajul Liceului „Unirea”. Ziua a fost marcată pîntr-un Tedeum săvârșit la Catedrala „Sfântul Ioan” urmat de o serbare școlară în sala Teatrului Comunal⁴².

Un moment important din istoria monarhiei din România s-a consumat în prima jumătate a anului 1922. La 24 februarie 1922 s-a anunțat logodna principesei Mărioara (Mignon) cu regele Alexandru al Iugoslaviei, pentru ca la 8 iunie să aibă loc la Belgrad, oficierea căsătoriei celor doi⁴³.

Cea mai importantă sărbătoare a Regalității, 10 / 23 Mai 1922, a fost umbrită de boala principesei Elisabeta, fiica regelui Ferdinand. După cum se arăta în Adresa din 16 mai 1922 a generalului Arthur Văitoianu, președintele Consiliului de Miniștri, datorită stării precare de sănătate a principesei Elisabeta, Majestățile Lor Regele și Regina, au plecat la Atena. Se solicita ca „*pe 16 Mai, dimineața, să se officieze slujbe religioase în toate bisericile din țară, pentru însănătoșirea iubitei noastre Principesă. Luându-se măsurile cuvenite pentru îndeplinirea acestei slujbe, să cerem cu căldură de la Stăpânul tuturor, a ridica din patul durerii pe scumpa odraslă regală, născută și crescută pe pământ românesc*”⁴⁴.

Conformându-se ordinelor generalului Arthur Văitoianu, prefectul județului Putna expedia la 16 mai 1921, o fonogramă către toate autoritățile administrative, polițienești și școlare din zonă, pentru

⁴² S.J.A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 82 / 1922, f. 1.

⁴³ Ioan Scurtu, *op. cit.*, p. 110.

⁴⁴ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 67 / 1922, f. 26 – 27.

a lua parte la rugăciunile ce se vor înălța din toate bisericile Vrancei, pentru însănătoșirea Principesei ⁴⁵.

Ziua Națională de 10 / 23 Mai a fost celebrată și în anul 1922 în tot județul Putna, cu ceremonialul obișnuit, după un program întocmit de prefect la 21 mai și dat spre cunoștința publicului larg ⁴⁶. Dacă la nivelul județului s-au intonat Tedeumuri și au avut loc serbări școlare, în Focșani, ziua a debutat la orele 10. 30, cu un serviciu divin oficiat la Catedrala „Sfântul Ioan”, în prezența tuturor autorităților și a continuat cu revista trupelor, defilarea Școlii Normale, a Liceului „Unirea”, a societăților de demobilizați și trupelor, prin fața Monumentului Independenței. Nu a lipsit recepția dată de prefectul Vartan Mamigonian la Palatul Administrativ și nici muzica militară din Grădina Publică ⁴⁷.

Liceul „Unirea”, a pregătit pentru acest moment festiv atât o producție corală cât și un concurs de oină între echipa liceului și o echipă a Școlii Normale, programat pentru orele 16.30 ⁴⁸.

Ziua Națională a României nu se putea încheia altfel decât printr-o retragere cu torțe a trupelor din Garnizoana Focșani, pentru care Primăria orașului de pe Milcov a cheltuit suma de 1000 de lei din bugetul anului 1922 ⁴⁹.

Prin Adresa nr. 2358 din 23 Mai 1922, Mamigonian raporta președintelui ad-interim al Consiliului de Miniștri următoarele:

„Cu nespus entusiasm, populația, școalele, armata și autoritățile acestui județ, au sărbătorit ziua de zece Mai, simbolul trecutului nostru plin de jertfă și al aspirațiunilor naționale împlinite.

În numele tuturor, vă rog sa binevoiți a încredința pe Majestățile Lor de credința statornică și profundul devotament ce Li s-a arătat și cu prilejul acestei festivități.

⁴⁵ *Ibidem*, f. 28.

⁴⁶ *Ibidem*, f. 44.

⁴⁷ *Ibidem*, f. 46.

⁴⁸ S.J.A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 82 / 1922, f. 2.

⁴⁹ *Ibidem*, f. 4.

*D-voastră respectuos vă rugăm să primiți urările noastre cele mai sincere de prosperitate și veață îndelungată, pentru binele public și al țării”*⁵⁰.

În telegrama trimisă Regelui cu ocazia Zilei Naționale, putnenii își exprimau cele mai sincere gânduri:

„Părtași ai durerii ce a străbătut inimile nobile ale Majestăților Voastre, populația acestui județ și reprezentanții tuturor autorităților și ai armatei, cu legitime speranțe în grabnica însănătoșire a Augusteii Voastre fiice, a sărbătorit entuziast ziua de zece Mai, simbolul trecutului nostru plin de jertfă și al aspirațiunilor naționale împlinite.

Cu acest prilej, cu inima neprihănită, depunem la picioarele Slăvitului Vostru Tron, umilele noastre sentimente de credință statornică și de profund devotament, încredințând pe Majestățile Voastre, că vom fi mereu străjeri neadormiți ai locurilor glorioase, unde prin jertfa fiilor și fraților noștri, s-a făcut întregirea neamului românesc

Să trăiți Majestate!

Să trăiască M. S. Regina!

Să trăiască A. A. L. L. Principii moștenitori!

Să trăiască dinastia care și-a legat de-a pururi soarta de durerile și bucuriile acestui popor!

Al Majestăților Voastre prea supus și plecat servitor Prefectul Județului Putna

*V. Mamigonian”*⁵¹.

Înălțarea Domnului, sărbătorită în anul 1922 la 25 mai, a prilejuit comemorarea Eroilor Neamului. Ceremoniile sobre au debutat prin săvârșirea de Tedeumuri la toate bisericile din județul Putna dar și cu un Requiem, oficiat la ora 9.00 dimineața la Marele Templu Coral din Focșani⁵². După obișnuitul pelerinaj la mormintele

⁵⁰ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 67 / 1922, f. 35.

⁵¹ Ibidem, f. 42.

⁵² Ibidem, f. 55.

eroilor din Cimitirul Nordic al orașului, cetățeni și oficialități deopotrivă, au asistat la programul artistic desfășurat la Teatrul Comunal „*Maior Gheorghe Pastia*”. Intonarea „*Imnului Regal*” de către muzica Regimentului 50 / 64 Infanterie a deschis festivitatea; ulterior, orfanele de război au recitat o serie de poezii patriotice, au interpretat piese de teatru și au executat dansuri populare românești; totul a culminat cu prelegerea ținută de către profesorul Mândăchescu, directorul Școlii Normale din Focșani despre Eroii Neamului ⁵³.

Luna iunie a anului 1922, aducea cu sine o veste tragică pentru toți locuitorii județului Putna. Pe 3 iunie 1922, se stingea din viață, la vârsta de 67 de ani, scriitorul, omul politic și academicianul Duiliu Zamfirescu ⁵⁴.

Prin Adresa urgentă nr. 2571, Prefectura Județului Putna comunica Ministerului de Interne că: „*înhumarea lui Duiliu Zamfirescu, fost ministru de externe, va avea loc marți, 6 iunie 1922, ora 15, în Cimitirul Nordic din Focșani*” ⁵⁵.

„6 Iunie 1922

Înmormântarea lui Duiliu Zamfirescu.

E de față și D-l. Colonel Condeescu, trimisul Palatului Regal. Au adus ultimul salut marelui dispărut D-nii.: Brătescu - Voinești, din partea Academiei Române, V. Mamigonian, prefectul județului, L. Mrejeru, vice-președintele Camerei Deputaților, din partea Camerii, Bilciurescu, ministrul plenipotențiar, din partea Ministerului de Externe, Colonel C. Barca din partea Armatei, Cudalbu, în numele fostului guvern averescian, I. P. Rădulescu, din partea organizației Partidului Poporului din localitate, Trancu-Iași, despre opera literară a marelui dispărut” ⁵⁶.

⁵³ *Ibidem*, f. 45

⁵⁴ Cezar Cherciu, *Vrancea și Ținutul Putnei – o lume de altădată 1921 – 1945*, Editura Andrew, Focșani, 2005, p. 24.

⁵⁵ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 67 / 1922, f. 61.

⁵⁶ I. M. Dimitrescu, *op. cit.*, p. 73.

După acest moment trist din viața comunității putnene, luna iulie a anului 1922 puncta noi comemorări ale Eroilor Neamului, prin manifestările de la Mărăști din 24 Iulie.

În Adresa cu titlul – Confidențial, nr. 3214, prefectul îl pune la curent pe comandantul Companiei de Jandarmi Putna în legătură cu ceremoniile de la Mărăști, la care își anunțaseră prezența atât membrii familiei regale și princiere, cât și reprezentanți ai guvernului, atașați militari străini, notabilități oficiale. Invitații urmau să sosească cu trenul până la Mărășești, iar de acolo până la Răcoasa vor fi transportați atât cu trenul „*Tișița*”, cât și cu automobilele. În aceeași Adresă se solicita să se ia măsuri pentru asigurarea ordinii, pazei și siguranței, dar și pentru mobilizarea locuitorilor din comunele Panciu, Crucea de Sus, Crucea de Jos, Străoane de Sus, Străoane de Jos, Muncelu și Răcoasa, pentru pavoazarea localităților respective, dar și în vederea punerii la dispoziția autorităților a unor căruțe cu leagăn și trăsuri, frumos împodobite cu verdeață, scoarțe și velnițe, cu ajutorul cărora invitații să ajungă la locul ceremoniilor⁵⁷.

Festivitățile de la Mărăști din 24 iulie 1922, au debutat la ora 10. 00 cu un parastas oficiat pentru cei trecuți în neființă, urmat de discursurile oficialităților prezente și de predarea caselor terminate, către proprietari. Între orele 13. 00 – 14. 30, organizatorii, Societatea „*Mărăști*” și Prefectura Județului Putna, au oferit invitaților o masă; a urmat vizitarea frontului de luptă până la reduta de la cota 536 și prezentarea evoluției bătăliilor de aici. La ora 17. 00, înalții oaspeți ai Mărăștiului au vizitat Uzina Hydraulică, casele aflate în construcție, Fabrica de cărămidă de la Gogoiu și funicularul, iar la orele 19. 00, a avut loc plecarea cu trenul spre Mărășești⁵⁸.

Cei cinci ani scurși de la victoriile armatei române de la Mărășești, au ocazionat noi ceremonii comemorative în data de 6 august 1922. Societatea „*Mărășești*”, care s-a ocupat de organizarea evenimentului, solicita la 11 august prefectului județului Putna să țină

⁵⁷ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 67 / 1922, f. 63.

⁵⁸ Idem, fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 82 / 1922, f. 7.

o cuvântare în deschiderea manifestărilor, dar și să faciliteze prezența la Mărășești, a corului Catedralei „Sfântul Ioan” din Focșani ⁵⁹.

La rândul său, prefectul transmitea Primăriei Orașului Focșani, să se ocupe de pavoazarea gării și a străzilor din oraș și prin înțelegere cu Poliția, să se asigure că localurile publice și particulare au arborat drapele tricolore ⁶⁰.

Pentru locuitorii plaiurilor vrâncene, luna septembrie a anului 1922, aducea o nouă pierdere, odată cu trecerea la cele veșnice a lui Nicolae Săveanu.

„La 26 septembrie ora 14. 30, va avea loc înmormântarea defunctului N. Săveanu, fost Prefect, Deputat, Senator, Vice Președinte al Senatului, care a fost decorat pe lângă alte ordine cu „Coroana României” în gradul de comandor și „Steaua României” în gradul de ofițer. Corpul se află pus în Biserica Catedrală Sfântul Ioan din Focșani” ⁶¹, se arăta în Adresa din 25 septembrie 1922, trimisă de prefect, comandantului Garnizoanei Focșani, care era delegat să se ocupe de onorurile militare ce i se cuveneau unei mari personalități a țării noastre.

Prin Tedeumuri și onoruri militare au fost marcate în întreg județul Putna, toate momentele importante din viața familiei regale, devenite zile naționale: 4 august 1922, onomastica reginei Maria, 24 august 1922, ziua de naștere a regelui Ferdinand, 29 actombrie 1922, ziua de naștere a Reginei .

Cel mai important eveniment al anului 1922 și de ce nu, al întregului deceniu, a fost reprezentat de Încoronarea de la Alba-Iulia, act istoric prin care se evidenția Unirea tuturor românilor în cadrul unui singur stat, sub conducerea lui Ferdinand I.

Problema Încoronării a fost ridicată la scurt timp după 1 Decembrie 1918, dar punerea sa în practică a fost întârziată fie de contextul internațional, fie de tergiversările interne.

⁵⁹ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 67 / 1922, f. 67.

⁶⁰ *Ibidem*, f. 70.

⁶¹ *Ibidem*, f. 72.

În timpul guvernului Averescu (13 martie 1920 – 16 decembrie 1921)⁶² s-a constituit o Comisie de Încoronare alcătuită din: președintele Senatului Constantin Coandă, mitropolitul Miron Cristea, Nicolae Titulescu, Octavian Goga, Nicolae Iorga, Nicolae Mișu, Constantin Nanu, Paul Angelescu, George Enescu, Arthur Verona, Ion Jalea, Nicolae Ștefănescu, Cezar Popovici, Alexandru Lapedatu și primarul orașului Alba-Iulia. Aceasta a decis la 20 noiembrie 1920, ca festivitățile să se desfășoare atât la Alba-Iulia, cât și la București; în aceeași ședință s-a hotărât și construirea la Alba-Iulia, a Catedralei Încoronării⁶³.

Discuțiile privitoare la Încoronare au fost reluate în 1922, după preluarea conducerii guvernului de către liberali. Astfel, pe 24 august 1922, în cadrul unei întâlniri ce a avut loc la Sinaia, între Rege și Ion I. C. Brătianu, președintele Consiliului de Miniștri⁶⁴, s-a hotărât ca Serbările Încoronării să se desfășoare în toamna aceluia an⁶⁵.

Vestea s-a răspândit cu rapiditate în toată țara. Astfel, la 30 septembrie 1922 sosea la Prefectura Județului Putna, telegrama tranzitată cu numărul 069929, semnată de Richard Franasovici, subsecretar de Stat la Ministerul de Interne, despre Serbările Încoronării care vor avea loc în zilele de 15, 16 și 17 Octombrie 1922:

„În ziua de 15 octombrie 1922, ora 10 dimineața, Tedeum în toate orașele și comunele rurale din țară și la toate bisericile de orice confesiune. La ora 13. 30, Majestățile lor vor fi încoronate la Alba Iulia, vor suna clopotele la toate bisericile din țară la acea oră și se vor trage 101 tunuri, în toate orașele reședință de județ; în aceeași zi se vor ține la toate școlile precum și la toate cazărmile, cuvântări ocazionale; în biserici, cu ocaziunea serviciului divin ce se va oficia în prima zi, se va citi o pastorală a mitropoliștilor respectivi; după terminarea slujbei bisericești va fi paradă militară.

⁶² Stelian Neagoe, *Istoria Guvernelor României de la începuturi – 1859 până în zilele noastre – 1995*, Editura Machiavelli, București, 1995, p. 84.

⁶³ Ioan Scurtu, *op. cit.*, p. 111.

⁶⁴ Stelian Neagoe, *op. cit.*, p. 88.

⁶⁵ Ioan Scurtu, *op. cit.*, p. 112.

Toate trei zile de încoronare vor fi zile de sărbătoare, școlile, instituțiile publice, magazinele și fabricile vor fi închise în acele zile; în fiecare seară va fi iluminatie și retragere cu torțe în toate orașele.

În ziua a doua, 16 octombrie a. c. a încoronării, va avea loc defilarea primarilor din întreaga țară în fața Majestăților lor, iar în ziua a treia, banchetul care se va da primarilor în parcul Carol.

Vă rugăm să ne înaintați cu prima poștă, un tablou al tuturor primarilor comunelor urbane și rurale din județul Dvs., în care se trece și starea socială, pentru a putea ști cum trebuiesc cartiruiți în București, Dvs. trebuind să rămâneți la reședința județului.

Toți primarii vor fi conduși la București de către D-l Primar al orașului reședință, ei trebuind să fie în dimineața de 15 octombrie a. c. la București. Vă rugăm să luați din vreme măsuri ca să fie gata imbarcarea fie la reședința județului fie la diferite gări, după cum va fi întocmit itinerariul ce vă vom trimite ulterior.

Fiecare primar va avea cu sine hrană până la București și o sumă necesară pentru întreținere pe timp de trei zile în București; nu li se va servi decât o singură masă gratuită, în ziua de 17 octombrie a.c. la dejun.

Cum primarii vor forma un cortegiu etnografic care va defila prin fața Majestăților lor și a oaspeților străini, este de dorit ca cei de la țară să fie îmbrăcați în cele mai frumoase costume naționale, cu portul lor caracteristic, evitându-se pe cât posibil, hainele orășenești; ei vor fi cartiruiți gratuit, în acest scop, după primirea tabelurilor Dvs., se vor întocmi la București, bilete de cartiruire care vor fi trimise înainte de 15 octombrie a. c. la reședința județului, pentru a fi distribuite acelor în drept, de către Dvs. sau de către D-l Primar al orașului reședință. Ei trebuiesc să fie singuri pentru că din lipsă de locuințe, familiile lor riscă să nu aibă unde să se adăpostească în București. Cheltuielile de hrană privesc pe primari, acolo unde primarii nu pot suporta aceste cheltuieli li se vor deschide credite din bugetele comunelor sau județului; în cazul când nici comuna și nici

județul nu dispun de asemenea fonduri, veți trece în tabloul cerut mai sus, într-o rubrică separată, că nu poate veni din lipsă de bani”⁶⁶.

Pe 2 octombrie 1922, Prefectura Putna făcea cunoscut publicului larg, printr-o publicațiune tipărită, textul telegramei tranzitate referitor la Serbările Încoronării⁶⁷. La aceeași dată, toți primarii din județ erau informați printr-o serie de adrese că trebuiau să se prezinte la Primăria din Focșani în data de 14 octombrie, orele 9, cu bani și hrană pentru trei zile, pentru a pleca la Serbările Încoronării⁶⁸.

Și parlamentarii putneni au fost invitați să ia parte la ceremoniile Încoronării. Prin Adresa nr. 4.393 expediată la 6 octombrie 1922 secretarului general al Președinției Consiliului de Miniștri, prefectul județului Putna transmitea că domnii: N. D. Chirculescu - deputat, Victor Banu - preot, Florea Iftimescu și senatorul Constantin Tatovici, vor participa la evenimentele din 15, 16 și 17 octombrie 1922⁶⁹.

O nouă telegramă a Ministerului de Interne, sosită pe adresa Prefecturii Județului Putna la 9 octombrie 1922, aducea lămăririi cu privire la transportul și încartiruirea primarilor putneni sosiți în Capitală pentru festivități. Biletele de cartiruire serveau și ca legitimații de transport pe C. F. R. și erau distribuite gratuit. Un tren special care se forma din Verești în data de 14 octombrie, orele 15. 35, urma să-i preia pe primarii putneni din Gara Focșani la orele 23. 15 și ajungea la destinație, în București, la Gara Obor, în dimineața zilei de 15 octombrie, orele 6. 30; acolo erau așteptați de o delegație a Comisiunii Interimare a Capitalei, care, îi va conduce spre cuartirele specificate în bilet, indicându-le atât restaurantele unde puteau servi masa, cât și locuința primarului Capitalei⁷⁰.

Din Adresa Prefecturii Putna nr. 4.464 expediată șefului Stației C. F. R. Focșani, aflăm că un număr de 78 primari din

⁶⁶ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 68 / 1922, f. 2 - 6.

⁶⁷ *Ibidem*, f. 16.

⁶⁸ *Ibidem*, f. 18.

⁶⁹ *Ibidem*, f. 22.

⁷⁰ *Ibidem*, f. 28 - 29.

comunele rurale și cinci din comunele urbane ale județului Putna, vor pleca pe 14 octombrie spre București pentru a lua parte la grandioasa serbare a Încoronării ⁷¹.

Prefectul de Putna s-a preocupat ca și în acest județ, serbările dedicate Încoronării să fie marcate cu tot ceremonialul demn de un asemenea moment unic în existența unei națiuni. Încă din 6 octombrie, toate autoritățile județului începând cu Protoereul și terminând cu ultimul ostaș din Garnizoana Focșani, erau chemate să ia parte pe 15 octombrie 1922, începând cu ora 10, la oficierea serviciului religios solemn din biserici și sinagogi ⁷².

Pentru a da orașului Focșani, aura de sărbătoare, potrivită momentului festiv, Poliția urbei, în strânsă colaborare cu prefectul, a pus în atenția comercianților, ca pe 15 octombrie să-și orneze vitrinele, iar seara să le lumineze ca pentru serbările naționale; populația era îndemnată să împodobească casele cu verdeață, covoare tradiționale și steaguri tricolore și să ia parte în număr cât mai mare, atât la Tedeumul solemn de la Catedrala „Sfântul Ioan” cât și la parada de la orele 10. 30 ⁷³.

În zilele de 15 – 17 octombrie 1922 au avut loc la Alba-Iulia și București, Serbările Încoronării Majestăților Lor Ferdinand I și Maria, ca regi ai tuturor românilor. Toate cele trei zile au fost declarate zile de sărbătoare, libere în școli și instituții publice ⁷⁴, urmând să funcționeze numai fabricile, uzinele și atelierele, așa cum hotărâse Guvernul României la 7 octombrie 1922 ⁷⁵.

Festivitățile Încoronării au debutat în ziua de 15 octombrie 1922, la orele 10, cu un Tedeum oficiat în Catedrala Încoronării din Alba-Iulia, dar și în toate bisericile din țară. La finalul serviciului religios a fost rostită „Proclamația Regelui către popor”; discursul

⁷¹ *Ibidem*, f. 24.

⁷² *Ibidem*, f. 36 – 37.

⁷³ *Ibidem*, f. 48.

⁷⁴ Cezar Cherciu, *Vrancea și Ținutul Putnei...*, p. 25.

⁷⁵ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 68 / 1922, f. 23.

care fusese trimis în teritoriu încă din 9 octombrie ⁷⁶ era o confesiune sinceră a Regelui României Întregite:

„Prin grația lui Dumnezeu și voința Națională am moștenit Coroana României, după glorioasa domnie a Regelui Întregitor.

Suindu-mă pe Tron am rugat Cerul să dea rod muncii, ce, fără preget eram hotărât să închin iubitei mele Țări, ca bun Român și Rege.

Pronia cerească a binecuvântat și prin bărbăția poporului și vitejia ostașilor ne-a dat să lărgim hotarele Regatului și să înfăpuim dorul de veacuri al Neamului nostru.

Am venit azi cu Regina, care ne-a fost tovarășă în credință neclintită, la răstiriște și bucurie ca printr-această sărbătoare să consacrăm în fața Domnului și a scumpului nostru Popor legătura ce ne unește de-a pururea cu dânsul.

Punând pe Capul Meu, într-această străveche cetate a Daciei Romane, Coroana de oțel de la Plevna, pe care noi și glorioase lupte au făcut-o pe veci Coroana României Mari, Mă închin cu evlavie memoriei celor cari, în toate vremurile și de pretutindeni, prin credința lor, prin munca și prin jertfa lor, au asigurat unitatea națională și salut cu dragoste pe cei cari au proclamat-o într-un glas și o simțire dela Tisa până la Nistru și până la Mare.

Într-aceste clipe gândul meu se îndreaptă cu recunoștință către viteaza și iubita noastră armată.

Pentru răsplata trudelor trecutului, rog Cerul ca Poporul nostru să culeagă în pace roadele lor binecuvântate și să propășească în liniște, frăție și muncă harnică.

Cu inima plină de dragoste și credință mărturisesc dorințele sufletului meu:

Vreau ca țărănimea, stăpână pe veci pe ogoarele ce le-a dobândit, să le dea toată puterea de rodire în folosul ei și al binelui obște;

⁷⁶ Ibidem, f. 32.

Vreau ca muncitorimea, credincioasă Patriei, să-și afle soarta tot mai prosperă într-o viață de armonie și de dreptate socială;

Vreau ca în hotarele României Mari, toți fiii buni ai Țării, fără deosebire de religie și de naționalitate, să se folosească de drepturi egale cu ale tuturor românilor, ca să ajute cu toate puterile Statul, în care Cel de Sus a rânduit să trăiască împreună cu noi;

Vreau ca românii din toate straturile sociale, însufleșiți de năzuința unei depline înfrățiri naționale, să se folosească toți de legitima ocrotire a Statului;

Vreau ca în timpul Domniei Mele, printr-o întinsă și înaltă dezvoltare culturală, Patria noastră să-și îndeplinească menirea de civilizație ce-i revine în renașterea Orientului European, după atâtea veacuri de cumplite sbuciumări.

Sunt sigur că, în îndeplinirea marei noastre datorii, voi avea sprijinul tuturor bunilor fii ai Țării, nedespărțiți în gând și faptă în jurul Tronului.

Acestei sfinte misiuni, în neclintita unire cu Poporul nostru, voi închina toate puterile mele de om și de Rege și asupra ei chem, în această zi solemnă de înălțare sufletească, binecuvântarea celui A-Tot-Puternic.

Alba-Iulia

Ferdinand I

15 octombrie 1922”⁷⁷.

După terminarea serviciului religios, Regele și Regina au ieșit din Catedrala de la Alba-Iulia și urcând pe podiumul amenajat în fața lăcașului de cult, au primit din partea președintelui Senatului, Mihail Pherekyde⁷⁸ și a președintelui Adunării Deputaților, Mihail G.

⁷⁷ *Ibidem*, f. 33.

⁷⁸ **Mihail Pherekyde**. Președinte al Adunării Deputaților între 24 martie 1901 - 9 decembrie 1904, 8 iunie 1907 - 15 decembrie 1909, 6 februarie 1910 - 10 ianuarie 1911, 21 februarie - 22 aprilie 1914, 7 iunie 1914 - 11 decembrie 1916, 11 decembrie 1916 - 25 aprilie 1918. Președinte al Senatului între 31 martie 1922 - 24 ianuarie 1926. [Dinu C. Giurescu (coord.), *Istoria României*

Orleanu⁷⁹, cele două coroane care fuseseră anterior sfințite. „*Coroana Regelui era cea din 1881, purtată de Carol I, la care s-au adăugat trei pietre prețioase semnificând Basarabia, Bucovina și Transilvania. Coroana reginei Maria era din aur și cântărea 1800 de grame. Regele și-a pus singur coroana pe cap, apoi tot el a așezat-o pe cea a Reginei*”⁸⁰.

Ceremoniile au continuat cu intonarea „*Imnului Regal*” și 101 salve de tun, urmate de defilarea trupelor în fața tuturor oficialităților prezente. Printre personalitățile prezente la eveniment s-au remarcat: mareșalul Foch, generalul Weygand și generalul Berthelot, dar și notabilități din S.U.A., Japonia, Marea Britanie, Spania, Portugalia, Italia, Regatul Sârbilor Croaților și Slovenilor, Belgia, Cehoslovacia, Olanda, Danemarca, Norvegia, Suedia, Germania, Sfântul Scaun, Elveția, Grecia, Finlanda, Austria⁸¹.

Pe 16 octombrie 1922, ceremoniile s-au mutat la București, unde „*Suveranii au trecut pe sub noul Arc de Triumf (...) apoi au mers la Mitropolie pentru a asista la Tedeum, după care au venit în Piața Universității și au trecut în revistă „cortegiul istoric”, care începea cu ostașii daci și romani și se încheia cu regele Carol I. Seara, regele Ferdinand și regina Maria au oferit o masă la Cercul Militar pentru oficialități și oaspeții străini*”⁸².

Cea de-a treia zi a Serbărilor Încoronării, 17 octombrie 1922 îi găsea pe Suverani în compania celor 10000 de delegați sosiți din toate județele țării, pentru care s-a organizat un prânz în aer liber. „*Toți participanții au primit ca amintire o ceașcă smălțuită pentru țuică având inscripționată data încoronării, o cană mare smălțuită*

în date, Ediția a III-a revăzută și adăugită, Editura Enciclopedică, București, 2010, p. 963 - 965]

⁷⁹ **Mihail G. Orleanu.** Președinte al Adunării Deputaților între 6 iulie 1922 - 27 martie 1926 (*Ibidem*, p. 964)

⁸⁰ Ioan Scurtu, *op. cit.*, p. 115.

⁸¹ Idem, *Portrete politice*, Editura Prut Internațional, Chișinău, 2006, p. 53.

⁸² *Ibidem*, p. 54.

ornată, două farfurii cu efigiile suveranilor și data încoronării, un ulcior de un litru și câte un cuțit și o furculiță cu mânerul de lemn ”⁸³.

Putnenii au marcat prin Tedeumuri, defilări, muzici militare, serbări școlare, iluminatie stradală și retrageri cu torțe, toate cele trei zile ale Încoronării.

Prefectul județului Putna, Vartan Mamigonian, expedia la 15 octombrie trei telegrame de felicitare cu destinația București, în numele locuitorilor județului. Prima îi era adresată lui Ion I. C. Brătianu, președintele Consiliului de Miniștri⁸⁴, cea de-a doua îl viza pe generalul Văitoianu, ministru de Interne⁸⁵ iar cea de-a treia și de fapt cea mai importantă îi era adresată Regelui:

„În ziua aceasta de mare bucurie obștească, când prin încoronarea Majestăților Voastre se pecetluiește pentru vecie Unirea Tuturor Românilor, cetățenii de la vechiul hotar al Munteniei și Moldovei, (...) , vă exprimă prin mine, umilul vostru servitor, cele mai respectuoase omagii de credință și devotament neclintit.

Împreună cu întreaga suflare românească ne unim la urările cele mai entuziaste pentru fericirea Majestăților Voastre și a întregii dinastii, rugând Cerul să vă dăruiască zile îndelungate pentru prosperitatea Țării și a Neamului întregit între hotarele sale istorice.

*Sunt al Majestății Voastre prea plecat și umil servitor,
Prefectul Județului Putna, V. Mamigonian”⁸⁶.*

Din delegația putneană prezentă la Serbările Încoronării, au făcut parte⁸³ de persoane dintre care îi amintim pe: *„Dumitru Hainăroșie (Jariștea), State Roșca (Clipicești), Ion Barbu (Ruginești), N. Diaconu (Păunești), Gheorghe Gavrilă (Pădureni), Vasile Racoviță (Pufești), Ion Hanganu (Suraia), Dumitru Ioniță (Odobești), Năstase Nedelcu (Mărășești) și Nicolau V. Grigoraș”⁸⁷.*

⁸³ *Ibidem*.

⁸⁴ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 68 / 1922, f. 42.

⁸⁵ *Ibidem*, f. 43.

⁸⁶ *Ibidem*, f. 44.

⁸⁷ Cezar Cherciu, *op. cit.*, p. 26.

Medalia comemorativă oferită delegaților cu ocazia Încoronării a fost primită doar de o parte din delegații putneni prezenți la manifestări; primarii localităților Clipicești, Mărășești, Movilița, Iariștea, Odobești, Panciu, Suraia, Tulnici și Valea Sării nu au primit medalii ⁸⁸.

Ecourile Serbărilor Încoronării au marcat și începutul anului 1923. La 5 ianuarie, Prefectura Județului Putna primea din partea Fundației Cuturale „*Principele Carol*”, o adresă privitoare la filmul încoronării realizat de Cristea Bogdan, care ar fi trebuit vizionat de către toți cetățenii orașului Focșani ⁸⁹. Pentru a înștiința populația focșaniului despre filmul care urma să ruleze pe tot parcursul lunii ianuarie, Prefectul a luat legătura cu Garnizoana Focșani, care s-a ocupat de publicarea afișelor cu filmul „*Încoronarea Suveranilor României*” ⁹⁰.

Primul moment festiv al anului 1923 a fost dedicat Micii Uniri și s-a consumat la 24 ianuarie, fiind marcat de focșăneni printr-un Tedeum oficiat la Catedrala „*Sfântul Ioan*” începând cu ora 11. 00, în prezența oficialităților din județ ⁹¹. Ceremonialul a respectat cerințele adresei Ministerului de Interne din 14 decembrie 1922, care aducea lămuriri privind persoana care trebuia să ocupe locul de onoare la serbările și paradele oficiale. De obicei acest loc îi revenea unui reprezentant al armatei dacă avea gradul de general de Divizie sau de Brigadă; în cazul în care reprezentantul armatei, prezent la astfel de ceremonii nu avea acest grad, locul de onoare îi revenea Prefectului, considerat reprezentant al Guvernului în teritoriu ⁹².

Anul 1923 a stat sub semnul adoptării Constituției. Actul fundamental al statului român, aprobat de Consiliul de Miniștri la 23 ianuarie 1923, a fost adoptat de ambele camere ale Parlamentului la 26 și 27 martie, pentru ca pe 28 martie 1923 să fie semnat de regele

⁸⁸ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 68 / 1922, f. 53.

⁸⁹ *Ibidem*, dosar nr. 76 / 1923, f. 4.

⁹⁰ *Ibidem*, f. 5.

⁹¹ *Ibidem*, f. 15.

⁹² *Ibidem*, f. 16.

Ferdinand. „*Adoptarea Constituției a reprezentat cel mai important act politico-juridic pentru organizarea și dezvoltarea României după Marea Unire de la 1918. Sub raport constituțional, țara noastră se număra printre cele mai avansate țări din lume*”⁹³.

Un alt eveniment major care a marcat anul 1923 a fost reprezentat de ceremoniile dedicate „*Eroului Necunoscut*” din perioada 14 - 17 mai.

La 7 mai 1923, Ministerul de Război trimitea Prefecturii Județului Putna, Adresa urgentă cu nr. 697, în textul căreia îi solicita să ia măsuri pentru ca toate autoritățile, școlile, societățile și instituțiile publice din Focșani, să participe la ceremoniile care se vor oficia la Mărășești în zilele de 14 mai, ora 15. 00 și 15 mai, ora 6. 00 dimineața, dedicate „*Ostașului Necunoscut*”. În aceeași Adresă se preciza că trenul cu rămășițele ostașului necunoscut va pleca din Mărășești în ziua de 15 mai, ora 7 dimineața ajungând în Gara Focșani unde se va oficia un scurt serviciu religios. Prin toate gările pe unde trenul urma să treacă, se dorea ca populația să iasă în întâmpinare cu flori și coroane, iar autoritățile să nu rostească discursuri; la ceremonii era așteptat să sosească și ministrul de Război⁹⁴. O Adresă similară expedia la 8 mai și Ministerul de Interne⁹⁵.

O nouă telegramă a Ministerului de Război din 10 mai 1923, aducea o serie de detalii privind ceremoniile dedicate „*Eroului Necunoscut*”. Din rândul societăților de invalizi, văduve, orfani de război și demobilizați din județul Putna, urmau să se aleagă delegații care să participe pe 14 mai 1923, la ceremonia alegerii sicriului „*Ostașului Necunoscut*”⁹⁶.

⁹³ Apud Ioan Scurtu, *Istoria românilor în timpul celor patru regi...*, p. 124.

⁹⁴ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 76 / 1923, f. 65 – 65 verso.

⁹⁵ *Ibidem*, f. 63.

⁹⁶ *Ibidem*, f. 66.

Programul ceremoniilor funerare naționale din 14 mai de la Mărășești și 15, 16 și 17 mai, de la București, sosea la Prefectura Putna în data de 11 mai, fiind publicat în tot județul:

„Pentru preamărirea vitejiei neamului nostru, dovedită încă o dată cu ocasiunea marelui războiu de întregirea neamului, s'a hotărât în al IX –lea an de glorioasă domnie M. M. L. L. Regele Ferdinand I și Regina Maria și în al VII-lea an de la începutul războiului pentru întregirea neamului, dezgroparea rămășițelor pământești ale Ostașului Necunoscut și înmormântarea lor de veci în capitala țării, la București, în ziua de 17 Mai (Ziua Înălțării Domnului), într-un mausoleu din parcul Carol I, în fața Muzeului Militar”⁹⁷.

Societatea „*Mormintele Eroilor*” va ridica rămășițele ostașilor necunoscuți de pe câmpurile de luptă Mărășești, Mărăști, Oituz, Târgu Ocna, Jiu, Prahova, București, Dobrogea, Ardeal, Basarabia, alegându-se cei îngropați în morminte individuale anonime. Alegerea se va face de către un delegat al Societății „*Mormintele Eroilor*”.

Pe frontul Mărășești-Târgu Ocna, alegerea se va face de către directorul Societății „*Mormintele Eroilor*”.

Osemintele alese se vor așeza în sicrie de stejar căptușite cu tablă de zinc, de aceeași mărime. Dezgroparea se face cu onoruri militare și după ritualul creștinesc, apoi se vor transporta la Mărășești unde vor sosi pe 13 mai și se vor depune la biserica din localitate.

În ziua de 14 Mai 1923, din cele 10 sicrie se va alege unul singur de către un orfan de război, elev al unei școli militare cu rezultate foarte bune la învățătură și purtare. Onorurile militare vor fi date de Regimentul 50 / 64 Infanterie. La ceremonia de la Mărășești vor asista ministrul de Război, Mitropolitul Moldovei și episcopul de Roman, inspectorul de armată al Inspectoratului II de armată, comandantul Corpului III Armată, Comandantul Diviziei a VI-a, prefecții județelor Putna, Tecuci, Bacău, autoritățile locale din Putna și Tecuci, școlile locale și cele din Focșani și Tecuci, delegații

⁹⁷ *Ibidem*, f. 91.

asociațiilor foștilor luptători din regiunile mai sus amintite, cu drapele. Trenuri speciale vor aduce delegații de la Focșani și Tecuci la Mărășești și înapoi.

Serviciul religios de la Mărășești se va oficia de către Episcopul de Alba-Iulia, inspectorul clerului militar.

Pe 15 mai 1923, trenul mortuar va pleca la 7 dimineața din Mărășești, onorul fiind dat de o Companie cu muzică și drapel din Regimentul 50 / 64 Infanterie

Trenul special se va compune dintr-un catafalc, format dintr-o platformă dublă, două platforme mici pentru coroane și vagoanele necesare pentru gărzile de onoare ale drapelelor, clerului, ofițerilor ; el va fi împodobit cu drapele tricolore, cu ghirlande de stejar și brad și se va opri în toate stațiile. La Focșani, Râmnicu-Sărat, Buzău, Ploiești, vor avea loc opriri mai lungi , se vor oficia servicii religioase și se vor depune coroane.

Trenul va fi însoțit de generalul Ghergulescu Alexandru, cavaler al Ordinului Militar „*Mihai Viteazul*”, Episcopul de Alba-Iulia, un ofițer superior, 4 căpitani, 4 ofițeri inferiori, cavaleri ai Ordinului Militar „*Mihai Viteazul*”, un sergent, un caporal și doi soldați activi sau în rezervă, decorați cu „*Virtutea Militară*”.

La orele 16. 00, trenul va sosi la București, Gara de Nord, fiind întâmpinat de către regele Ferdinand, principele moștenitor Carol, șeful Statului Major, generali de Divizie și ai Corpului de Armată în rezervă, inspectorii de Armate, comandanții de Corp de Armată, comandantul Corpului grănicerilor, al jandarmilor și al trupelor de munte, atașați militari străini, Guvernul, Înaltul cler și alte prestigioase oficialități.

Pe peron, după depunerea sicriului, Înaltul cler va oficia un serviciu religios. Sicriul va fi așezat pe afetul de tun din fața gării apoi va porni în cortegiu spre Biserica Mihai Vodă pe itinerariul: Calea Griviței, Calea Victoriei, Bulevardul Elisabeta, Bulevardul Schitu Măgureanu, Bulevardul Principele Mircea, Strada Arhivelor, Biserica Mihai Vodă.

Sicriul depus pe catafalc în pridvorul bisericii, va fi expus pentru pelerinaj pe 17 mai sub gardă de onoare formată din 4 ofițeri.

Înmormântarea „*Eroului Necunoscut*” va avea loc pe 17 mai 1923, în Parcul Carol. La ora 12.00, se vor ține două minute de reculegere, după care, sicriul va fi coborât în mormânt în salutul a 101 salve de artilerie ⁹⁸.

Prin grija prefectului județului Putna, toate autoritățile au fost informate și mobilizate în vederea ceremoniilor din perioada 14 - 17 mai 1923. Un exemplu în ceea ce privește această mobilizare generală, este dat de Procesul-verbal, întocmit de Comitetul de organizare a ceremoniilor de la Mărășești, în urma ședinței din 7 mai 1923:

„Noi, N. Nedelcu, Președintele Comisiunii Interimare Mărășești, Gh. Tânjală, șeful stației, Teodorescu, comisar poliție și C. Stoica, directorul Școlii, din partea corpului didactic, Ioan Picher de la C. F. R. Mărășești și căpitan Șerbănescu, delegatul Ministerului de Război, luând în considerare ordinul numărul 1923, referitor la serbările cese organizează pentru eroul necunoscut, am hotărât:

I. Primăria va face din brad sau verdeașă, arcuri de triumf la statuia Cuza, la monumentul din fața școlii, la biserica din sat, la cimitir; va pune a se curăți drumurile ce duc spre aceste puncte, pavoazarea orașului cu drapele de către neguțători și cu verdeașă de către populație, va ceda nouă locuri din terenul aflat între mormântul Locotenentului Pruncu și cimitirul eroilor pentru cei nouă eroi necunoscuți, în schimbul sumei de lei 2500, plătită Primăriei. Tot Primăria va pune oamenii să sape gropile iar manopera se va plăti de Societatea „Mormintele Eroilor”, dimensiunile 2 / 2 / 1.

II. Stația va fi pavoazată de ambele părți cu verdeașă și drapele și va pune să se curețe toată piața dintre vechiul cimitir al eroilor, până în fața drumului ce duce spre oraș; va pune om de legătură, care să comunice sosirea vagoanelor de eroi.

III. Poliția va pune unul sau doi oameni, care să acopere și să niveleze mormintele din cimitirul din fața gărei; va dispoza ca

⁹⁸ Ibidem, f. 92 – 95.

prăvăliile să fie închise în momentul procesiunii; va scoate și va transporta în comptul societății, șase care de nisip, care se va împrăști pe pietrișul din curtea bisericii.

Va lua măsuri a caza din timp 20 soldați și 7 cai, fără a se procura hrană cailor și oamenilor.

Toate aceste lucrări vor fi gata până în seara zilei de 13 curent, ora 18.

Școala își va lua măsurile în privința asistenței” ⁹⁹.

În paralel cu celebrarea „*Eroului Necunoscut*”, la 17 mai 1923 s-a marcat și „*Ziua Eroilor*”. Din toate bisericile și sinagogle județului Putna, s-au înălțat spre ceruri Tedeumuri întru slava Eroilor Neamului, au avut loc pelerinaje la cimitire, urmate de festivalul artistic de la Teatrul Comunal ¹⁰⁰.

Sărbătoarea tradițională a regalității românești, 10 Mai, a fost marcată și în anul 1923, cu toată solemnitatea cuvenită zilelor naționale.

Într-o telegramă a Ministerului de Interne sosită pe adresa Prefecturii Județului Putna, se solicita ca Ziua Națională să se deruleze conform tradiției ceremoniilor oficiale ¹⁰¹. La aceeași dată, prefectul expedia o fonogramă către toți administratorii de plase, pentru a coordona ceremoniile dedicate zilei de 10 Mai ¹⁰².

La 21 mai, Prefectura Putna făcea public programul manifestărilor dedicate Zilei Naționale, care se deschidea cu Tedeumul oficiat la orele 10.30 la Catedrala „*Sfântul Ioan*” din Focșani și continua cu revista trupelor din Garnizoană și cu defilarea din fața Monumentului Independenței. Din program nu au lipsit: recepția oferită de prefectul G. Gavriliu la Palatul Administrativ,

⁹⁹ *Ibidem*, f. 86 – 86 verso.

¹⁰⁰ *Ibidem*, f. 83.

¹⁰¹ *Ibidem*, f. 105.

¹⁰² *Ibidem*, f. 112.

muzica militară din Grădina Publică și nici retragerea cu torțe de la orele serii ¹⁰³.

Ca la fiecare 10 Mai, din Focșani plecau spre București, scrisori de felicitare adresate Regelui, dar și ministrului de Interne Arthur Văitoianu, în care se raporta că: „*Ziua de zece Maiu, în tot județul, s-a sărbătorit cu entuziasm de către populație și autorități*”¹⁰⁴.

Comemorarea Eroilor căzuți în luptele de la Mărășești, a avut în 1923, o semnificație mult mai profundă

Ceremoniile din 6 / 19 august 1923, ocazionate de punerea pietrei de fundament a Bisericii Neamului din Mărășești, urmau „*să se serbeze ca orice serbare națională în fiecare oraș și comună rurală*”, se arăta în Adresa cu nr. 67.337 din 15 august 1923, a Ministerului de Interne ¹⁰⁵.

Delegatul Ministerului de Interne în teritoriu, generalul I. Popescu, însărcinat cu organizarea serbărilor de la Mărășești ¹⁰⁶, alături de prefectul județului Putna și alte oficialități, au elaborat și publicat „*Programul pentru serbarea aniversării luptelor de la Mărășești și punerii pietrei de fundament a Bisericii Neamului în ziua de 6 / 19 August 1923*”:

„1) În dimineața zilei de 19 August, la ora 7. 00, un tren special va pleca cu toți invitații la 1 Km. Nord de Mărășești, la locul serbării

2) La ora 7. 30 dimineața se va începe solemnitatea în ordinea următoare:

A) Slujba religioasă cu răspunsurile date de cor și muzica militară

B) Salutul Aviației

C) Rostirea discursurilor în ordinea următoare:

¹⁰³ Ibidem, f. 108.

¹⁰⁴ Ibidem, f. 114.

¹⁰⁵ Ibidem, f. 160.

¹⁰⁶ Ibidem, f. 157.

- a) din partea Armatei
- b) din partea județului Putna
- c) din partea studențimii
- d) din partea Universității
- e) din partea Societății „Mărășești”
- f) descrierea sumară a bătăliei

Publicul cu trenul dela locul serbării va pleca la Biserica Neamului, unde se va pune piatra de fundament, aici solemnitatea va decurge în modul următor:

I. Oficierea Serviciului Divin de către I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei

II. Cuvântarea I. P. S. S. Mitropolitul

III. Cuvântarea Președintei Societății Ortodoxe a Femeilor Române

IV. Cuvântarea Doamnei Casieră Generală a Societății Ortodoxe a Femeilor Române

V. Cuvântare din partea Armatei

VI. Cuvântare din partea studențimii și a Ligei Culturale

VII. Cuvântare din partea Provinciilor Alipite

VIII. Cuvântare din partea unui reprezentant al invalizilor de război

IX. Cuvântare din partea orfanilor de război

X. Cuvântare din partea comunei Mărășești

La ora 14 se va oficia masa invitaților cu bilete speciale în grădina de vară a Cooperativei „Mărășești.

Participanții la serbare pot vizita la Mărășești până la ora plecării trenurilor speciale, diferitele pozițiuni al marilor lupte, cimitirul eroilor și al eroului- general Eremia Grigorescu.

Plecarea trenurilor va începe de la ora 19 spre București și Iași iar trenul special Mărășești – Focșani și Mărășești – Tecuci, la ora 20”¹⁰⁷.

¹⁰⁷ Ibidem, f. 158.

La ceremonii au luat parte și prefecții județelor Bacău, Buzău și Tecuci ¹⁰⁸, alături de o serie de oficialități și un număr mare de cetățeni. Numai din Focșani, așa cum se arăta în Adresa trimisă la 18 august, șefului Stației C. F. R. Focșani, au plecat 500 de persoane spre Mărășești, cu trenul special, aprobat de Ministerul Comunicațiilor pentru ziua de 6 / 19 august 1923 ¹⁰⁹.

Un alt moment festiv al anului 1923, marcat mai ales de către putneni a fost reprezentat de punerea pietrei de fundament a Mausoleului Soveja. După o serie de amânări, s-a decis ca ceremoniile, programate pentru 29 iulie 1923, să se desfășoare la 27 septembrie 1923 ¹¹⁰.

Conform programului stabilit în detaliu de către Comitetul de Inițiativă pentru Mausoleul Eroilor Necunoscuți Soveja și Prefectura Putna și publicat din timp, pe 27 septembrie, un tren al Societății „*Tișița*”, urma să plece la ora 4. 00 dimineața din Mărășești spre Soveja. La Fabrica „*Tișița*” era programat un scurt popas pentru o gustare iar la ora 10. 00, era planificată sosirea la Soveja. Transportul invitaților de la gară până pe platoul Mausoleului urma să fie asigurat cu trăsuri și căruțe, puse la dispoziție de către localnici. Serviciul religios era programat pentru ora 11.00, iar la ora 13.30 era stabilită plecarea spre Mărășești. În textul programului se mai precizează că automobilul Județului va merge direct la Soveja cu ministrul de Interne, Văitoianu și cu Lucian Triteanu, episcopul Romanului ¹¹¹.

Pentru primirea oficială a celor 80 de invitați din București, Moldova și Focșani, prefectul județului Putna a solicitat primarului comunei Soveja și comandantului Companiei de Jandarmi Putna la data de 23 septembrie 1923 următoarele: să ia măsuri pentru realizarea unor arcuri de triumf din verdeață care să fie amplasate la intrarea în

¹⁰⁸ *Ibidem*, f. 166.

¹⁰⁹ *Ibidem*, f. 159.

¹¹⁰ *Ibidem*, f. 213.

¹¹¹ *Ibidem*, f. 217.

sat, în centrul localității și la capătul șoselei care merge spre hotel. să se preocupe de îndreptarea șoselelor de pe Valea Sușiței, să pună la dispoziția invitaților, 20 de căruțe și trăsură și să dea o masă pentru sătenii veniți la ceremonii; de prânzul oficialităților, servit pe platoul Mausoleului Soveja, urma să se ocupe restaurantul de la Tișița, deținut de un anume Iancovici ¹¹².

Tot pe 23 septembrie 1923, prefectul lua legătura și cu directorul Societății „Tișița”, solicitându-i să împodobească cu verdeață, trenul special Mărășești – Soveja și să ofere din bugetul propriu o gustare, în timpul scurtului popas de la Varnița ¹¹³.

Din dorința ca toate festivitățile dedicate Zilelor Naționale să fie organizate în cele mai mici detalii, în conformitate cu ceremonialul impus de Guvern, prefectul județului Putna trimitea la 6 septembrie 1923, către primarul orașului Focșani, o Adresă care relua Ordinul Ministerului de Interne numărul 71.211 / 1923, referitor la faptul că: „*oficialitățile fie nu se prezintă, fie nu se îmbracă adecvat la ceremoniile ocazionate de sărbătorile naționale*”. În textul Adresei se solicita prezența obligatorie a oficialităților la Tedeumuri și serbări naționale în ținută de gală sau cel puțin în haine negre ¹¹⁴.

Toate notabilitățile județului Putna, îmbrăcate în ținută de gală și purtând în suflet un profund devotament față de Coroana României, au luat parte la Tedeumurile și ceremoniile militare ocazionate de zilele de naștere și onomastice ale membrilor familiei regale, oficiate în toate bisericile județului atât la 24 august 1923, pentru nașterea regelui Ferdinand I cât și pe 16 și 29 octombrie 1923, pentru nașterea principelui moștenitor Carol și a reginei Maria.

Începutul anului 1924 a stat sub semnul Miciei Uniri de la 1859. Printr-o telegramă tranzitată, Ministerul de Interne transmitea Prefecturii Județului Putna, la data de 4 februarie 1924, să ia măsuri

¹¹² *Ibidem*, f. 218.

¹¹³ *Ibidem*, f. 224

¹¹⁴ S.J.A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 78 / 1923, f. 12.

pentru ca ziua de 24 Ianuarie / 6 Februarie să se aniverseze ca și în anii anteriori prin Tedeum, în prezența autorităților locale ¹¹⁵.

Din toate bisericile județului Putna, s-au înălțat în dimineața zilei de 24 Ianuarie 1924, imnuri de slavă pentru marele Alexandru Ioan Cuza și pentru făuritorii Unirii de la 1859. De departe cele mai fastuoase ceremonii au fost organizate de Liceul „Unirea” din Focșani, care-și serba la această dată patronul spiritual. Festivitățile au început la orele 9. 45, în sala de solemnități a Liceului, au continuat cu Tedeumul de la Catedrala „Sfântul Ioan” și s-au încheiat cu defilarea școlilor și armatei în fața Palatului de Justiție ¹¹⁶.

Anul 1924 aducea cu sine o nouă zi festivă, 27 Martie / 9 Aprilie, aniversarea alipirii Basarabiei la Patria-Mamă, România.

Ministerul de Interne comunica la 3 aprilie 1924, autorităților din teritoriu, să marcheze prin Tedeumuri cei șase ani de la realipirea Basarabiei ¹¹⁷, pentru ca la 8 aprilie, același Minister să decreteze „suspendarea serviciilor publice pentru miercuri, 9 aprilie 1924” ¹¹⁸.

Ministrul Instrucțiunii Publice, Dr. Constantin Angelescu ¹¹⁹, telegrafia pe 4 aprilie 1924 autorităților județului Putna, anunțând suspendarea cursurilor pentru 9 aprilie și organizarea de serbări școlare pentru aniversarea alipirii Basarabiei, în toate instituțiile de învățământ din țară ¹²⁰.

Prin adrese trimise administratorilor de plase, conducerii unităților de învățământ, Protoereului și Poliției, prefectul Gavrilu s-a asigurat că ziua de 27 Martie / 9 Aprilie, va fi marcată în întreg județul Putna prin ceremonii demne de zilele naționale ¹²¹.

Ziua Regalității a fost celebrată în 1924, la fel ca în fiecare an, la data de 10 / 23 Mai, prin Tedeumuri, defilări, recepții, muzică

¹¹⁵ Idem, fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 66 / 1924, f. 7.

¹¹⁶ S.J.A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 84 / 1924, f. 2.

¹¹⁷ Idem, fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 66 / 1924, f. 17.

¹¹⁸ *Ibidem*, f. 19.

¹¹⁹ Stelian Neagoe, *op. cit.*, p. 88.

¹²⁰ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 66 / 1924, f. 23.

¹²¹ *Ibidem*, f. 24 – 25.

militară, iluminăție stradală și retragere cu torțe ¹²². Municipality din Focșani a cheltuit pentru împodobirea orașului cu flori și verdeață și pentru distribuirea de alimente către cei nevoiași, suma de 5183, 85 lei din bugetul anului respectiv ¹²³.

Liceul „Unirea” a organizat începând cu ora 8. 00, o serbare școlară dedicată zilei de 10 Mai, urmată după-amiaza, de un meci de oină. Din programul serbării școlare nu au lipsit: „*Imnul Regal*”, „*Pui de Lei*”, „*Imnul Eroilor*”, „*Drapelul*”, piese interpretate de corul Liceului, dar nici recitățile de poezii patriotice ¹²⁴.

Eroii Neamului au fost comemorați conform calendarului Zilelor Naționale, la 40 de zile de la Învierea Domnului, de Înălțare, pe 5 iunie 1924.

Încă din 24 mai, în cadrul unei ședințe ce a avut loc la Prefectura Județului Putna, s-a stabilit programul ceremoniilor, de comun acord cu reprezentanții tuturor cultelor, ai școlilor, ai armatei și poliției ¹²⁵.

Conform programului afișat cu sprijinul Poliției Orașului Focșani, ceremoniile de „*Ziua Eroilor*”, 5 iunie 1924 debutau la orele 8. 30 cu o serie de servicii divine organizate la Biserica Catolică, la Biserica Armenească și la Sinagoga Israelită, urmate la ora 10. 00 de un serviciu divin al întregului cler din oraș, oficiat la Catedrala „*Sfântul Ioan*”; între orele 10.00 și 10.15, în oraș înceta orice activitate, în semn de respect pentru Eroii Neamului. Al doilea moment important al zilei a fost reprezentat de procesiunile de la: Cimitirul Regimentului 10 Infanterie, Cimitirul Nordic, Cimitirul „*Sfântul Mina*” și Cimitirul din curtea Spitalului Militar. În toate cimitirele amintite s-au oficiat slujbe de pomenire, s-au rostit discursuri din partea autorităților și s-au depus flori pe mormintele celor care s-au jertfit pentru patrie

¹²² *Ibidem*, f. 37.

¹²³ S.J.A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 84 / 1924, f. 39.

¹²⁴ *Ibidem*, f. 10 – 11.

¹²⁵ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 66 / 1924, f. 53.

Un alt moment important al zilei de 5 iunie 1924 a fost reprezentat de serbarea dedicată Eroilor, găzduită ca și în alți ani de Teatrul Comunal „*Maior Gheorghe Pastia*”. Seara, prin grija autorităților, s-a desfășurat retragerea cu torțe a militarilor din Garnizoană, iar muzica fanfarei a încântat publicul din Grădina Publică, până spre miezul nopții.

În finalul programului „*Zilei Eroilor*” se menționau următoarele: „*Pe tot parcursul serbărilor, vitrinele magazinelor vor fi frumos împodobite iar steagurile vor fi arborate la toate instituțiile publice și particulare*”¹²⁶.

„*Ziua Eroilor*” a fost marcată cu aceeași solemnitate și la Mărăști. Din informarea transmisă prefectului județului Putna la 8 iunie 1924 de către administratorul Plasei Vidra, delegat să ia parte la serbările de la Mărăști, aflăm că festivitățile au început la ora 8.00 odată cu plecarea de la Răcoasa spre Mărăști a unei Companii de soldați, purtând o coroană de flori; la ora 11. 00 s-a oficiat parastasul la cimitirul din localitate, unde, cu această ocazie, au fost înhumați 10 eroi găsiți în locuri răzlețe. Ceremoniile au continuat cu discursuri, la ora 13.30 s-a oferit o gustare iar la ora 14.30 a fost prezentat istoricul luptelor de la Mărăști; serbarea s-a încheiat la orele 16. 00¹²⁷.

Seria comemorărilor de eroi din vara anului 1924, întreruptă de Tedeumul festiv, intonat în toate bisericile din țară pe 4 august, cu ocazia zilei onomastice a reginei Maria¹²⁸, a fost reluată la 6 / 19 august 1924, când se sărbătoreau victoriile armatei române din vara anului 1917.

Programul ceremoniilor naționale de la Mărășești, stabilit de generalul Popescu, director superior și inspector tehnic al Infanteriei, delegat de ministrul de Război pentru a organiza aceste evenimente și

¹²⁶ Idem, fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 84 / 1924, f. 20.

¹²⁷ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 66 / 1924, f. 78 – 78 verso.

¹²⁸ *Ibidem*, f. 85.

de prefectul județului Putna, G. Gavriliu, aducea date concrete despre modul în care se vor derula festivitățile.

Astfel, la ora 7 dimineața, invitații vor pleca cu un tren special spre locul ceremoniilor, la 1 Km. nord de Mărășești, iar la ora 7. 30 era programat începutul solemnităților; după serviciul religios și discursurile oficialilor prezenți din toate provinciile istorice, urma o scurtă prezentare a luptelor, iar la 13.30, masa invitaților; după amiaza, cei prezenți la Mărășești puteau vizita câmpul de luptă, Biserica Neamului și ruinele rămase de pe urma războiului. Plecarea trenurilor spre București și Iași era stabilită pentru ora 18. 30 ¹²⁹.

Ziua de naștere a regelui Ferdinand I, 24 august 1924, s-a sărbătorit în județul Putna ca și în anii trecuți, prin Tedeumuri oficiate în toate bisericile, urmate în orașul de reședință, de onoruri militare ¹³⁰.

Pe 31 august 1924, regele Ferdinand a fost prezent la festivitățile care au marcat un secol de la nașterea lui Avram Iancu, *„prilej cu care a fost reamenajat cimitirul de la Țebea, unde au fost aduse osemintele lui Ion Buteanu, Simion Gheza și a 75 de militari români morți în timpul războiului pentru unitate națională”* ¹³¹. Județul Putna a fost reprezentat la Țebea de preotul Mazăre și de N. Diaconu din comuna Păulești, Plasa Vrancea, deși la festivități a fost invitată o delegație formată din 30 de persoane ¹³².

Un alt membru de vază al familiei regale, regina Maria, i-a onorat cu prezența pe locuitorii comunei Mărășești, la data de 28 septembrie 1924, cu ocazia ceremoniei de sfințire a capelei mortuare și a criptelor Bisericii Neamului, unde se odihnesc osemintele a 5000 de ostași morți pentru patrie ¹³³.

La evenimentul de la Mărășești, organizat de Societatea Ortodoxă Națională a Femeilor Române, *„sunt rugați și sunt datori a*

¹²⁹ S.J.A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 84 / 1924, f. 34.

¹³⁰ Idem, fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 66 / 1924, f. 111.

¹³¹ Ioan Scurtu, *Portrete politice...*, p. 55.

¹³² S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 66 / 1924, f. 118.

¹³³ *Ibidem*, f. 123.

lua parte, toți cei ce au evlavie pentru memoria celor sacrificăți pentru neam și lege”, se arăta în Apelul lansat către cetățenii județului Putna ¹³⁴.

Toți cei care au avut morți pe câmpurile Mărășeștilor au fost prezenți la aceste ceremonii cu parastase și colive, pe care le-au împărțit celor nevoiași, pentru pomenirea ostașilor români trecuți în neființă ¹³⁵.

Luna octombrie a anului 1924 aducea cu sine două momente aniversare importante: 16 octombrie, ziua de naștere a principelui moștenitor Carol și 29 octombrie, ziua de naștere a Reginei. Dacă în cazul zilei reginei Maria, ceremoniile nu s-au abătut de la tipicul anilor anteriori, în cazul zilei de naștere a Principelui Moștenitor, pe lângă obișnuitul Tedem și onorurile militare, s-au adăugat și serbări școlare, pregătite pe 16 octombrie 1924, de către elevii și profesorii Școlii de Învățători „*Principele Carol*” din Focșani, care își sărbătorea astfel, patronul spiritual ¹³⁶.

Anul 1925 începea sub semnul Unirii Principatelor de la 1859, sărbătorită la 24 Ianuarie în întreg județul Putna, prin servicii religioase și serbări școlare ¹³⁷.

Sărbătoarea Națională a Regalității din 10 Mai 1925 a fost pregătită în cele mai mici detalii de către prefectul județului Putna, împreună cu președintele Comisiunii Interimarie Focșani și comandantul Garnizoanei Focșani, încă din 6 mai, în cadrul unei ședințe ce a avut loc la Prefectură ¹³⁸. Din cadrul festivităților nu au lipsit: Tedeumurile, defilarea, revista trupelor din Garnizoană, recepția dată de Prefect, muzica militară și retragerea cu torțe. Conform listei de cheltuieli ocazionate de festivitățile dedicate zilei de 10 Mai, întocmită la 1 iunie 1925 de către Serviciul Tehnic al Primăriei Orașului Focșani, numai pentru construirea tribunelor și pentru

¹³⁴ *Ibidem*.

¹³⁵ *Ibidem*, f. 124.

¹³⁶ S.J.A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 84 / 1924, f. 49.

¹³⁷ Idem, fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 80 / 1925, f. 5.

¹³⁸ *Ibidem*, f. 14.

ghirlandele ce au împodobit orașul, s-a cheltuit suma de 5301, 20 lei, din bugetul de 15.000 lei, prevăzut pe anul 1925, pentru serbări naționale, recepțiuni și solemnități ¹³⁹.

Ziua Națională a fost marcată pe meleaguri putnene prin servicii religioase oficiate în toate bisericile, indiferent de confesiune. Aceste lucruri erau comunicate la 10 Mai 1925 de către prefectul Anton A. Alaci, la București, ministrului de Interne, împreună cu felicitările ocazionate de momentul festiv ¹⁴⁰. Telegramme de felicitare din partea locuitorilor județului Putna, au fost trimise la aceeași dată și regelui Ferdinand I, dar și lui Ion I. C. Brătianu ¹⁴¹.

Deoarece locuitorii județului Putna nu înțelegeau întotdeauna importanța zilelor naționale și nu respectau câteva reguli simple, impuse de ceremonialul specific acestor momente unice, Prefectura Județului Putna, publica și afișa pretutindeni Ordonanța cu nr. 1.696 din 15 mai 1925:

„S'a observat adesea cu prilejul sărbătorilor naționale că unele instituții particulare, unii comercianți din oraș și județ, din neglijență, reavoință sau lipsă de înțelegere a sensului educativ și național ce l'au aceste sărbători, refuză să arboreze drapele naționale în fața magazinelor lor. Alții arborează flamuri decolorate, murdare sau formate din culori cari nu corespund celor prevăzute de art. 124 din Constituție.

Se mai observă că în serile când se fac retrageri cu torțe, manifestări naționale cu caracter oficial, aceste instituțiuni și unii comercianți se abțin în mod vădit dela orice manifestări, prin aceia că lasă obloanele și sting luminile dela vitrine, micșorând prin aceasta, aspectul înviorător și înălțător al acestor sărbători.

Având în vedere că, în general aceste sărbători naționale urmăresc în primul rând educarea maselor populare și în special a

¹³⁹ S.J.A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 80 / 1925, f. 14.

¹⁴⁰ Idem, fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 80 / 1925, f. 23.

¹⁴¹ *Ibidem*, f. 25.

țineretului, chemat mai târziu să-și îndeplinească îndatoririle lor de buni cetățeni față de țara aceasta întregită cu atât de multe sacrificii

Având în vedere că prin aceste manifestații se urmărește să se facă cetățenilor educație națională

Considerăm ca o datorie elementară pentru fiecare cetățean în parte, în interesul statului, ordinei și siguranței publice, să contribuie cu puterile lui la formarea unei conștiințe românești, pârghia pe care să se sprijine țara în toate vremurile.

Astfel fiind, în virtutea dreptului pe care ni-l dă art. 23 din Legea pentru organizarea autorităților administrative exterioare, pendinte de Ministerul de Interne,

Ordonăm:

Instituțiile comerciale, industriale, de bancă, comercianții de toate categoriile și toate instituțiile particulare sunt obligate dela afișarea acestei ordonanțe să arboreze drapelele naționale românești în zile de sărbători naționale legale.

Aceleași instituții și comercianți, în timpul parăzilor militare serale, retrageri cu torțe, sunt obligați a aprinde luminile la vitrinele lor.

Arborarea drapelelor în orice alte ocazii cari n'au caracterul sărbătorilor oficiale, este oprită.

Contravenienții la dispozițiunile acestei ordonanțe vor fi dați judecăței.

D-nii ofițeri de poliție sunt obligați a aduce la îndeplinire prezenta ordonanță.

Prefect, Anton A. Alaci

Director I. Em. Sărățeanu”¹⁴².

După luarea acestor măsuri absolut necesare pentru desfășurarea sărbătorilor naționale, Prefectura Putna s-a preocupat cu aceeași seriozitate și de comemorarea Eroilor Neamului

Ceremoniile din 28 mai 1925 „Ziua Eroilor” au debutat la orele 8. 30, cu servicii religioase oficiate la Biserica Catolică, Biserica

¹⁴² Ibidem, f. 28.

Armenească dar și la Sinagoga Israelită, în prezența autorităților civile și militare, urmate la orele 9. 30 de intonarea „*Imnului Regal*” în piața din fața Catedralei „*Sfântul Ioan*”, de către muzici, coruri și școli. Pomenirea eroilor a fost făcută de întregul cler din Focșani, în cadrul unei ceremonii desfășurată în Catedrala „*Sfântul Ioan*”. A urmat un discurs din partea unui ofițer delegat de Garnizoana Focșani și apelul eroilor morți pentru apărarea patriei.

Procesiunea de la Cimitirele Eroilor s-a realizat în mod organizat. Un prim cortegiu, format din: autorități, magistratură, cler, trupele cu muzica Regimentului Putna no. 10, societățile, corpul didactic, Liceul „*Unirea*”, Școala Secundară de fete, Școala Profesională gradul I, Școala Profesională a Doamnelor, Școala Normală de băieți, Școala de Meserii, Școala Comercială elementară și curs seral, Orfelinatul de fete „*Olga M. Sturza*”, școlile primare numărul 2, 4, 5 de băieți și 3 și 5 de fete, Școala Israelită și un numeros public, a purces cu smerenie spre Cimitirul Nordic din Focșani. Al doilea cortegiu, alcătuit din delegați ai Prefecturii, Garnizoanei, ai Consiliului Comunal, preoți, coruri, Școala de Băieți numărul 3 și Școala de Fete numărul 6 au mers în procesiune la Cimitirul Eroilor de la Regimentul Putna no. 10. Cel de-al treilea grup, s-a deplasat spre Cimitirul „*Sfântul Mina*”, fiind alcătuit din delegați ai autorităților, Școala de Băieți numărul 1 și Școala de Fete numărul 2, Orfelinatul de surdo-muți, trupe, corniști și public.

Programul de la cimitire era deschis de un serviciu religios fiind urmat de cuvântări din partea reprezentanților clerului, armatei, școlilor și veteranilor și depuneri de flori pe morminte.

De la orele 16.30, Teatrul Comunal „*Maior Gheorghe Pastia*” a găzduit un Festival artistic dedicat Eroilor, din programul căruia nu au lipsit poeziile, cântecele patriotice și piesele de teatru interpretate de elevii școlilor din Focșani și nici conferința ocazională despre Eroii Neamului.

Ziua s-a încheiat prin retragerea cu torțe a militarilor din Garnizoana Focșani, urmată de muzica fanfarei, care a întreținut atmosfera în Grădina Publică, până târziu în noapte.

În programul alcătuit de Prefectura Putna se mai preciza că între orele 10 - 20.15, în oraș încetează orice activitate iar instituțiile publice și private trebuie să arboreze drapele tricolore și să impodobească vitrinele magazinelor ¹⁴³.

La 5 iunie 1925, Serviciul Tehnic al Primăriei Orașului Focșani, raporta că numai pentru parastasele, prescurile, colivele și lumânările folosite la 28 mai 1925, cu ocazia „Zilei Eroilor”, municipalitatea a cheltuit 1.170 lei ¹⁴⁴. Până la acea dată, pentru ceremoniile dedicate sărbătorilor naționale se cheltuiseră 11.894 lei din cei 15.000 lei, alocați în bugetul anului 1925, motiv pentru care, se solicita aprobarea unui credit suplimentar în valoare de 2.195,20 lei, pentru celelalte festivități ale anului 1925 ¹⁴⁵.

Următorul moment festiv din calendarul anului 1925, ocazionat de onomastica reginei Maria din 22 iulie, a fost marcat atât în județul Putna, cât și în întreaga țară, prin Tedeumuri urmate de onoruri militare ¹⁴⁶.

Comemorarea luptelor de la Mărășești, intrată în calendarul zilelor naționale, a prilejuit întâlnirea putnenilor cu Alteța Sa Regală Principele Moștenitor. Dintr-o telegramă a Ministerului de Interne sosită la Prefectura Putna pe 5 august 1925, aflăm că:

„A.. S. R. Principele moștenitor sosește în noaptea de 5 - 6 august, ora 3, în gara Mărășești și rămâne în tren.

Descinderea în ziua de 6 august, orele 8. 20.

Nu se face primire oficială.

În gara Mărășești va fi întâmpinat numai de d-nii prefect al județului, primar al orașului și de reprezentantul autorităților militare

Alteța Sa va pleca în după amiaza zilei cu automobilul la Tecuci iar seara de 6 august la orele 20, va pleca cu trenul din gara Mărășești la Târgu Ocna ” ¹⁴⁷.

¹⁴³ S.J.A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 80 / 1925, f. 10.

¹⁴⁴ *Ibidem*, f. 22.

¹⁴⁵ *Ibidem*, f. 25.

¹⁴⁶ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 80 / 1925, f. 54.

¹⁴⁷ *Ibidem*, f. 59.

Pregătirile pentru serbarea din 6 / 19 august 1925 au început de timpuriu. Astfel, la 18 iulie, într-o adresă sosită la Prefectura Putna, Alexandrina Cantacuzino, președinta Societății Ortodoxe Naționale a Femeilor Române, solicita concursul Prefecturii în vederea curățării spațiului din jurul Mausoleului Mărășești, dar și pentru construirea de tribune și înfrumusețarea orașului cu brazi și steaguri. În acest sens se face apel la Corpul de Armată Focșani ¹⁴⁸.

La 1 august 1925, Ministerul de Interne îl informa pe prefect despre sosirea în județul Putna a generalului de Divizie, Nicolae Rujinski, însărcinat de Ministerul de Război cu organizarea sărbătoririi bătăliei de la Mărășești. Se solicita de asemenea, concursul autorităților administrative și polițienești din județ, pentru asigurarea ordinii și securității pe parcursul ceremoniilor ¹⁴⁹.

Conform programului afișat în tot județul Putna, serbarea pentru aniversarea biruinței de la Mărășești din ziua de 6 august 1925, urma să se desfășoare după programul anilor trecuți. Ceremoniile începeau la orele 7.45 cu intonarea serviciului religios în Biserica Neamului din Mărășești și continuau cu salutul Aviației și cu onoruri militare. Nu lipseau nici de această dată discursurile oficialităților prezente, descrierea sumară a bătăliei și nici vizitarea ruinelor și a câmpului de luptă ¹⁵⁰.

Ultimele detalii ale festivităților îl priveau pe edilul din Mărășești și se refereau la asigurarea materialului lemnos pentru tribunele destinate oficialităților și publicului și la procurarea de icoane, drapele, scoarțe și mese; în privința transportului invitaților la locul ceremoniilor, s-a luat legătura atât cu localnicii, pentru a pune la dispoziție un număr de trăsură, cât și cu directorul Fabricii de zahăr din Săscut, pentru a asigura transportul oficialităților cu automobilele de care dispunea ¹⁵¹.

¹⁴⁸ *Ibidem*, f. 64.

¹⁴⁹ *Ibidem*, f. 58.

¹⁵⁰ *Ibidem*, f. 65.

¹⁵¹ *Ibidem*, f. 69.

Pentru popularizarea acțiunilor de la Mărășești, prefectul Anton Alaci a dat la 3 august 1925, următoarea *Publicațiune*:

„Se aduce la cunoștința publică că în ziua de joi 6 august a.c. cu prilejul aniversării bătăliei de la Mărășești, se va face în aceea localitate, la mormintele eroilor din Mausoleul Neamului, un serviciu divin, parastas și festivități de comemorare acelei lupte.

E datorita tuturor locuitorilor români să participe la această pioasă serbare închinată memoriei acelor care s'au jertfit pentru întregirea Țării.

Dimineața la ora 7 în acea zi, trenul obicinuit va aduce călătorii la Mărășești” ¹⁵².

Următoarele festivități naționale, marcate cu tot ceremonialul și pe plaiuri vrâncene, au fost prilejuite de sărbătorirea la 24 august 1925 a zilei de naștere a regelui României Mari ¹⁵³. În luna octombrie au fost aniversați și ceilalți doi membri marcanți ai familiei regale: principele Carol, pe 16 Octombrie și regina Maria, la 29 Octombrie 1925 ¹⁵⁴.

Sfârșitul anului 1925 a adus cu sine o serie de situații delicate pentru familia regală a României.

„Principele moștenitor Carol nu vedea cu ochi buni situația în care se afla regele Ferdinand și era hotărât să acționeze pentru creșterea rolului monarhiei în viața de stat.

El își exprimase în repetate rânduri opinia că trebuia făcută „curățenie la Palat” pentru a se înlătura influența ocultă a lui Barbu Știrbei și a reginei Maria și, mai ales, pentru a „elibera” Coroana de sub „dominația” lui Ion I. C. Brătianu.

Hotărât lucru, moștenitorul tronului nu era dispus să calce pe urmele tatălui său” ¹⁵⁵.

¹⁵² *Ibidem*, f. 72.

¹⁵³ *Ibidem*, f. 79.

¹⁵⁴ *Ibidem*, f. 93

¹⁵⁵ Ioan Scurtu, *Istoria românilor în timpul celor patru regi...*, p. 132.

Această atitudine a lui Carol, la care s-a adăugat și legătura extraconjugală cu Elena Lupescu, au condus la 12 decembrie 1925, pentru a treia oară în decurs de câțiva ani, spre renunțarea la prerogativele de moștenire a tronului României.

Pe 28 decembrie 1925, într-o scrisoare trimisă de la Milano, prin mareșalul Palatului, Constantin Hiott, Carol reconfirma decizia de a renunța la Tron, din 12 decembrie ¹⁵⁶.

În aceste condiții, regele Ferdinand a convocat pe 31 decembrie 1925, Consiliul de Coroană, cerând participanților să ia măsurile legale pentru recunoașterea principelui Mihai ca moștenitor al tronului României ¹⁵⁷.

Începutul anului 1926 a stat sub semnul „*crizei dinastice*” provocată de Carol, prin renunțarea la prerogativele de moștenire a Tronului. Astfel, „*în ziua de 3 ianuarie 1926 a avut loc un „consiliu intim” la Sinaia, la care au participat regele, regina, primul-ministru Ion I. C. Brătianu, miniștrii George Mârzescu și Alexandru Constantinescu, principesa Elena și patriarhul Miron Cristea. Cu acest prilej s-a stabilit componența Regenței: principele Nicolae, patriarhul Miron Cristea și Gheorghe Buzdugan*” ¹⁵⁸.

Pe 4 ianuarie 1926, Adunarea Națională Constituantă îl proclama ca moștenitor al tronului României pe principele Mihai, sub protecția Regenței ¹⁵⁹.

Sub aspectul sărbătorilor naționale legale, anul 1926 s-a derulat conform ceremonialul obișnuit.

Ziua de 24 Ianuarie 1926 prilejuia împlinirea a 60 de ani de existență a celui mai important liceu din județul Putna, Liceul „Unirea”. Încă din 11 ianuarie, Prefectura Județului Putna era înștiințată de conducerea Liceului „Unirea”, că intenționa să organizeze atât un parastas în memoria profesorilor și elevilor

¹⁵⁶ *Ibidem*, p. 139.

¹⁵⁷ Ioan Scurtu, *Portrete politice...*, p. 55.

¹⁵⁸ *Ibidem*, p. 56.

¹⁵⁹ *Ibidem*.

decedați, cât și o frumoasă serbare la Teatrul Comunal „*Maior Gheorghe Pastia*” urmate de masă festivă în cinstea celor 60 de ani aniversați pe 24 Ianuarie ¹⁶⁰.

„La această memorabilă manifestare au participat profesorii Simion Mehedinți, Ștefan Longinescu, foști elevi ai școlii, 200 de elevi ai liceului și foarte mulți părinți. Au fost prezenți: Anton Alaci, prefectul județului, generalul Toma Lișcu, comandantul Diviziei a VI-a, Iorgu Poienaru, primarul orașului Focșani(…).

Festivitatea s-a încheiat în sala teatrului din localitate, unde profesorul Al. P. Arbore a vorbit despre aniversarea a 67 de ani de la Unirea românilor și a 60 de ani de la începutul Liceului „Unirea”. Corul liceului, condus de profesorul I. Nanulescu și formația de dansuri au prezentat un spectacol aparte. Formația de teatru a prezentat piesa „Se face ziuă” de Zaharia Bârsan.

La spectacol au participat invitați aleși, precum: dr. C. Angelescu, ministrul Instrucțiunii Publice, Nicolae N. Săveanu, senator, N. D. Chirculescu, ministrul Muncii, prof. Constantin Kirișescu, director general al Învățământului secundar și Ștefan Ioan, vicepreședinte al Adunării Deputaților, fost profesor al liceului.

Acest eveniment a adus liceului importante donații: profesorul G. D. Pamfil, jăreștean, profesor universitar la Cluj, a donat un fond de 10 acțiuni cu dobânzile aferente, depuse la Banca „Putnei”. Nicolae N. Săveanu a donat 200.000 lei pentru susținere internatului. Simion Mehedinți a donat 50.000 lei pentru a spori colecția etnografică începută de profesorul Al. Arbore. Generalul Leonte trimitea anual 500 lei pentru a se cumpăra cărți pentru elevii săraci. Frații Ștefan și Gh. Longinescu, profesori universitari au înființat un fond de ajutorare a elevilor săraci și silitori ai Liceului „Unirea”. Institutoarea Maria D. F. Caian în amintirea soțului ei, care a fost profesor al liceului timp de 30 de ani și 16 ani director a donat: un portret al lui A. I. Cuza, un portret al doamnei Elena Cuza,

¹⁶⁰ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 52 / 1926, f. 9.

două candelabre din timpul lui Vogoride (...). Alte 59 de persoane au donat 40.340 lei” ¹⁶¹.

Pregătirea Serbărilor Regalității din 10 Mai 1926, a prilejuit un intens schimb de adrese între Ministerul de Interne și prefectii din țară dar și între aceștia și instituțiile aflate în subordine. Printr-o fonogramă trimisă în județ la 5 mai 1926, prefectul județului Putna solicita pretorilor, primarilor urbani și Poliției să ia măsuri pentru ca în fiecare comună să se marcheze cum se cuvine, ziua națională de 10 Mai ¹⁶².

Pe 7 mai 1926 prefectul județului Putna aducea în discuție conținutul Ordonanței cu nr. 1696 din 15 mai 1925, referitoare la arborarea drapelului cu ocazia Zilelor Naționale, în cadrul unei Adrese expediate Poliției Orașului Focșani, însărcinată să ia măsurile cuvenite dacă nu se respectau ordinele ¹⁶³. Poliția trebuia să asigure menținerea ordinii pe durata ceremoniilor, dar și să amenajeze locul defilării, în timp ce Regimentul de Pionieri din Focșani era delegat să se ocupe de construirea tribunei pentru publicul care va lua parte la festivități ¹⁶⁴, al cărei cost s-a ridicat la suma de 7.372, 30 lei ¹⁶⁵.

Ziua Națională de 10 Mai a fost onorată prin Tedeumuri atât de Comunitatea Evreilor din Focșani, cât și de Biserica Catolică și Biserica Armenească, dar și de toate bisericile de rit ortodox din județul Putna ¹⁶⁶.

Sărbătoarea Înălțării Domnului din 13 mai 1926 a prilejuit și în acest an comemorarea Eroilor Neamului Românesc.

Pentru a pune la punct toate detaliile ceremoniilor închinat Eroilor, la 7 mai 1926, prefectul județului Putna solicita comandantului Garnizoanei Focșani să dispună ca o patrulă formată

¹⁶¹ Apud Cezar Cherciu, *Focșanii - O istorie în date și mărturii...*, p. 390.

¹⁶² S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 52 / 1926, f. 29.

¹⁶³ *Ibidem*, f. 31.

¹⁶⁴ S.J.A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 88 / 1926, f. 5.

¹⁶⁵ *Ibidem*, f. 35.

¹⁶⁶ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 52 / 1926, f. 28.

din 20 de soldați să sprijine forțele de poliție în asigurarea ordinii pe timpul retragerii cu torțe din „*Ziua Eroilor*”¹⁶⁷.

Printr-o altă Adresă trimisă tot la 7 mai, prefectul Aurelian Chițulescu solicita primarului orașului Focșani să delege trei consilieri, care să ia parte la serviciile religioase ce vor avea loc la Biserica Armenească, la Biserica Catolică și la Templul Israelit de la orele 8. 30, pentru memoria Eroilor¹⁶⁸. Ca urmare a acestei Adrese, generalul Gheorghe Botea, Raicu Stănescu și Gheorghe Gosman au participat în calitate de delegați ai primarului orașului Focșani atât la ceremoniile religioase de la bisericile mai sus-amintite cât și la tradiționalele procesiuni de la Cimitirele: „*Sfântul Mina*”, Nordic și al Eroilor Regimentului Putna no. 10¹⁶⁹.

În semn de prețuire pentru Eroii Reîntregirii Neamului, sirena de la Uzina Electrică din Focșani, a răsunat prelung pe 13 mai 1926, la orele 10.15, anunțând cele cinci minute de reculegere, timp în care, întreaga activitate din oraș, a încetat¹⁷⁰.

Ceremoniile dedicate Eroilor s-au derulat ca și în alți ani fără incidente; din programul zilei nu au lipsit: serbarea de la Teatrul Comunal „*Maior Gheorghe Pastia*”, organizată de școlile din Focșani, discursurile și cuvântările oficialităților județului, muzica mliară din Grădina Publică și retragerea cu torțe.

Fondurile cheltuite de Primăria Orașului Focșani pentru aceste festivități au fost și în acest an considerabile; un exemplu în acest sens îl reprezintă, cei 1083 lei returnați de către Primărie Societății Văduvelor și Orfanilor de Război, pentru a acoperi costurile parastaselor, colivelor prescurilor și lumânărilor, folosite la parastasele oficiate la cimitire de „*Ziua Eroilor*”¹⁷¹.

Prin comemorarea bătliei de la Mărășești, s-a continuat seria sărbătorilor naționale din anul 1926. Colaborarea dintre autoritățile

¹⁶⁷ *Ibidem*, f. 33.

¹⁶⁸ S.J.A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 88 / 1926, f. 14.

¹⁶⁹ *Ibidem*, f. 15.

¹⁷⁰ *Ibidem*, f. 16.

¹⁷¹ *Ibidem*, f. 22.

județului Putna și-a spus și de această dată cuvântul, evenimentul din 6 / 19 august 1926 dovedindu-se un real succes.

Celelalte zile naționale ale anului 1926 i-a avut în prim-plan pe membrii familiei regale. Astfel, pe 22 iulie și 29 octombrie a fost sărbătorită regina Maria iar la 24 august, Tedeumurile și onorurile militare l-au preamărit pe regele Ferdinand I, cu ocazia aniversării celor 61 ani de viață.

Începutul anului 1927 îi găsea pe locuitorii județului Putna la fel de aproape de familia regală a României, ca în fiecare an.

Pe 1 Ianuarie 1927, cetățenii orașului Focșani, prin glasul primarului Nicolae Al. Constantinescu ¹⁷², trimiteau familiei regale, următorul mesaj de Anul Nou:

„Cetățenii orașului Unirii, cu prilejul anului nou își îndreaptă primul lor gând către Majestatea Voastră Regele desrobitor și Majestatea Sa Regina, cu care dimpreună v-ați acoperit de slava cea nepieritoare săvârșită prin întregirea neamului, cea mai glorioasă pagină a istoriei neamului românesc.

Din inimile unite cu ale întregii populațiuni pornește și astăzi cea mai curată și călduroasă urare pentru repede însănătoșire a Iubitului și Marelui sau Rege, rugându-l pe Dumnezeu să-i dăruiască deplină sănătate, viață lungă și să-l ocrotească întru mulți ani dimpreună cu întreaga Dinastie, care este chezașia cea mai sigură pentru întărirea și fericirea țării noastre” ¹⁷³.

O nouă telegramă, expediată de această dată de prefectul județului Putna, Sterea Costescu, lua drumul Palatului Regal din București cu ocazia aniversării celor 35 de ani de căsătorie, împliniți de cuplul regal pe 11 ianuarie 1927:

„Cu ocazia împlinirii a 35 ani de la căsătoria Majestaților Voastre, depunem la picioarele tronului asigurarea întregului

¹⁷² Nicolae Al. Constantinescu. Primar între 19 aprilie 1926 - 28 octombrie 1927, 2 ianuarie - 31 mai 1931, 11 iunie 1932 - 5 decembrie 1933 (Maria Dumitrescu, Horia Dumitrescu, *op. cit.*, p. 221.)

¹⁷³ S.J.A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 89 / 1927, f. 1.

devotament și rugăm pe Cel Atotputernic să dăruiască Majestăților Voastre încă ani mulți și fericiți pentru binele și prosperitatea acestei țări" ¹⁷⁴.

Sărbătoarea Micii Uniri din 24 Ianuarie 1927 s-a celebrat în tot județul Putna, atât prin ceremonii religioase, cât și prin serbări școlare. De departe cele mai fastuoase festivități, au avut loc la Liceul „Unirea”, care își serba la această dată, patronul spiritual. Din programul manifestărilor nu au lipsit „Imnul Regal”, „Hora Unirii” și poeziile patriotice ¹⁷⁵.

Eroii Neamului nu au fost dați uitării nici în 1927. Mai mult, în cinstea lor, putnenii au început să înalțe un nou Mausoleu. Grație inițiativei generalului Teodor Lișcu, comandant al Diviziei a VI-a și președinte al Societății „Mormintele Eroilor”, s-a hotărât să se construiască în zona de sud a orașului Focșani, un Mausoleu-Osuar închinat Eroilor ¹⁷⁶.

Încă din luna septembrie a anului 1926, Teodor Lișcu a început demersurile pentru strângerea de fonduri, în vederea construirii Mausoleului din Focșani. La 10 septembrie 1926, Ministerul Sănătății și Ocrotirii Sociale trimitea Societății „Mormintele Eroilor” Comitetul Județean Putna, acceptul pentru comercializarea la nivel național, a 500.000 de cărți poștale, cu 5 lei bucata, din 15 septembrie 1926 până la 15 septembrie 1927, în vederea strângerii de fonduri pentru construirea Mausoleului Focșani-Sud ¹⁷⁷.

Și prefectul județului Putna s-a implicat în acest mărșă demers, solicitând tuturor pretorilor din județ, la 24 februarie 1927, să ridice de la Prefectură și să comercializeze la nivelul plaselor cărți poștale, pentru a contribui astfel la înălțarea Mausoleului din Focșani ¹⁷⁸. O inițiativă similară a apărut și cu ocazia „Zilei Eroilor”, la

¹⁷⁴ Idem, fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 62 / 1927, f. 19.

¹⁷⁵ S.J.A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 89 / 1927, f. 4.

¹⁷⁶ Cezar Cherciu, *Vrancea și Ținutul Putnei...*, p. 113.

¹⁷⁷ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 53 / 1926, f. 71.

¹⁷⁸ *Ibidem*, dosar nr. 63 / 1927, f. 8.

2 iunie 1927, când au fost organizate chete și s-au vândut insigne în toate comunele județului Putna în același scop¹⁷⁹.

La 26 martie 1927 Teatrul Comunal „*Maior Gheorghe Pastia*” a găzduit un bal caritabil pentru a spori fondurile necesare înălțării Mausoleului din Focșani. Din vânzarea билетelor de bal s-a strâns suma de 2.690 lei, binevenită pentru construcția care preamărea eroismul românilor¹⁸⁰.

Datorită efortului susținut al putnenilor, în cursul anului 1927 a continuat construirea Mausoleului Focșani, „*operă grandioasă, demnă de bravura eroilor focșăneni și putneni care au murit chiar în această regiune, a căror sacrificii ne-au dat frumoasa Românie de astăzi*”¹⁸¹.

Pe frontispiciul acestui templu al recunoștinței și păstrării memoriei eroilor români, construit după planurile arhitectului Ștefan Balosin, stă scris „*Pro Patria*”, în amintirea celor 1.744 de Eroii ai Primului Război Mondial care și-au găsit odihna veșnică în criptele de aici¹⁸².

Anul 1927, atât de bogat în evenimente deopotrivă fericite și nefericite, a adus în viața comunității putnene un nou moment festiv – ziua de 29 mai 1927, când, a avut loc festivitatea de punere a pietrei de fundament a Ateneului Popular „*Maior Gheorghe Pastia*”, dar și inaugurarea Școlii Comerciale și Școlii Normale din Focșani¹⁸³.

Prefectura Putna a organizat impecabil și acest eveniment la care își anunțaseră prezența mai mulți oficiali de la București.

¹⁷⁹ *Ibidem*, f. 29.

¹⁸⁰ *Ibidem*, f. 14.

¹⁸¹ Cezar Cherciu, *Vrancea și Ținutul Putnei...*, p. 113.

¹⁸² Lelia Pavel, Dumitru Huțanu, Aurora Emilia Apostu, Horia Dumitrescu, *Patrimoniul cultural național construit din județul Vrancea*, Editura Pallas, Focșani, 2008, p. 273.

¹⁸³ Horia Dumitrescu, Ionuț Iliescu, 29 mai 1927. *Punerea pietrei fundamentale la Ateneul Popular „Maior Gheorghe Pastia” în Cronica Vrancei*, vol. V, coordonator: Horia Dumitrescu, Editura Pallas, Focșani, 2006 p. 95 - 102.

în Adresa nr. 9312 din 27 mai 1927, transmisă pretorilor plaselor și primarului din Mărășești, se anunța că:

„Duminică, 29 Mai curent, orele 7.45, vă veți afla pe peronul gării Focșani împreună cu toți primarii din plasa Dvs. și populațiunea satelor Răstoaca, Mândrești, Suraia, Vultur, pentru întâmpinarea domnilor miniștri Goga, Petrovici, Garofild, Goldiș și Berbescu, care ne fac cinstea a fi oaspeții județului nostru asistând la solemnitatea de inaugurare a Școlii comerciale și Școlii normale, cum și la punerea pietrei fundamentale a Ateneului Popular.

Primarii vor purta eșarfe iar populația va veni în haine de sărbătoare.

Veți lua măsuri ca în acea zi și la acea oră populația cu consilierii respectivi din satele Petrești, Vânători, Ciușlea, Străjescu, Doaga, Răchitosu, Făurei și Garoașa, să se afle adunate în satul Garoașa, unde va merge ministrul Garofild” ¹⁸⁴.

Acțiunile din ziua de 29 mai 1927, organizate sub egida Ligii Culturale din Focșani, au fost onorate cu prezența atât de miniștri, senatori și deputați, cât și de către prefectii și primarii din Râmnicu-Sărat, Bacău și Tecuci. La acest eveniment au mai participat: miniștrii I. Lupaș și Petru Groza, subsecretarii de Stat Constantin Bucșan și D. Busuiocescu, secretarul general al Ministerului Agriculturii și Domeniilor, P. P. Carp și secretarul general Banu, de la Ministerul Sănătății și Ocrotirii Sociale, alături de foarte multe personalități focșănene. De la festivități nu au lipsit maiorul Gheorghe Pastia și nici arhitecții Ateneului Popular, Vasilescu și Hamel ¹⁸⁵.

După serviciul religios, primarul orașului Focșani, Nicolae Al. Constantinescu, a dat citire Actului de fundațiune. A urmat discursul donatorului, maior Gheorghe Pastia și un prânz oficial, totul culminând cu banchetul găzduit de Teatrul Comunal „*Maior Gheorghe Pastia*”.

¹⁸⁴ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 62 / 1927, f. 68.

¹⁸⁵ Ionuț Iliescu, Horia Dumitrescu, *Ctitoriile Maiorului Gheorghe Pastia*, Editura Pallas, Focșani, 2004, p. 380.

Invitații au beneficiat și de o excursie în județ, pe care organizatorii au pregătit-o în cele mai mici detalii ¹⁸⁶.

Dincolo de aceste momente importante din viața comunității putnene, pe care le putem considera adevărate serbări naționale, calendarul zilelor naționale legale pe anul 1927 și-a urmat cursul obișnuit.

Pe 10 Mai 1927 s-au sărbătorit 50 de ani de la Proclamarea Independenței de Stat a României, prin ceremonii fastuoase organizate la nivelul întregii țări.

Ministerul Instrucțiunii Publice informa Prefectura Putna la 3 mai 1927, prin Adresa nr. 17.472 despre organizarea unor ample manifestări dedicate împlinirii celor 50 de ani de Independență, în perioada 8 – 10 Mai 1927 ¹⁸⁷.

La 4 mai 1927, printr-o telegramă trimisă în teritoriu de Ministerul de Interne, se solicita ca în toate cazărmile din țară să se desfășoare Tedeumuri și să se rostească cuvântări în care se va sublinia importanța actului de la 10 mai 1877; în aceeași telegramă se aducea la cunoștința autorităților despre organizarea de serbări cultural-artistice în toate teatrele subvenționate de stat ¹⁸⁸. Toate aceste informații sosite de la București erau transmise în întregul județul prin fonograma cu numărul 7745 din 6 mai 1927 ¹⁸⁹.

Ceremoniile aniversare ale Independenței au debutat la Focșani în data de 8 mai 1927, orele 21. 00, cu o conferință susținută la Teatrul Comunal „Maior Gheorghe Pastia” de N. Petala, Inspectorul General al Armatei, despre „Răsboiul dela 1877 – 1878 și urmările lui asupra neamului românesc” ¹⁹⁰.

Ziua de 10 Mai 1927 a debutat în orașul Unirii cu Tedeumuri oficiate la orele 9. 30 la Biserica Armenească, dar și la Templul Coral

¹⁸⁶ *Ibidem*, p. 383 – 388.

¹⁸⁷ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 62 / 1927, f. 83.

¹⁸⁸ *Ibidem*, f. 36 – 37.

¹⁸⁹ *Ibidem*, f. 35.

¹⁹⁰ *Ibidem*, f. 38.

și Biserica Greco-Catolică, urmate la ora 10. 30 de un alt serviciu divin oficiat de Protoereul județului la Catedrala „Sfântul Ioan”. Din program nu au lipsit recepția dată de prefect la Palatul Administrativ, defilarea din fața Monumentului Independenței, serbarea de la Teatrul Comunal „*Maior Gheorghe Pastia*”, muzica militară și nici retragerea cu torțe pe străzile orașului, organizată de Garnizoana Focșani ¹⁹¹.

După tradiție, la 10 Mai, comunitatea putneană reprezentată de prefect, expedia scrisori de felicitare celor mai importanți oameni din stat și nu în ultimul rând Majestății Sale Regele:

„Astăzi, când toată suflarea românească serbează 50 de ani de la proclamarea independenței țării, gândul nostru se îndreaptă în primul rând cu adâncă pietate către acei cari au trăit vremurile de la 1877- 1878 în frunte cu în veci neuitatul Regele Carol I.

Plecând capetele înaintea lor, toate autoritățile și cetățenii acestui județ, roagă în același timp pe Cel Atotputernic să dăruiască ani mulți, făuritorului României Mari și Augustei sale soții și întregii dinastii, pentru binele și propășirea scumpei noastre țări.

Să trăiți Maiestate!

Să trăiască M. S. Regina!

Să trăiască A. S. R. Principele moștenitor!

Să trăiască dinastia!

*În numele județului Putna, prea supus și plecat servitor
Prefectul Județului Putna Lt. Col. S. Costescu”* ¹⁹².

Sărbătoarea Națională dedicată Eroilor a avut loc în ziua de 2 Iunie 1927, de Înălțarea Domnului.

În urma ședinței care a avut loc la Prefectura Putna la data de 19 mai 1927 pentru stabilirea programului festivităților din „*Ziua Eroilor*”, s-au ivit o serie de probleme. În acest sens, prefectul Costescu expedia în județ la 20 mai, Fonograma cu numărul 8.823 având următorul conținut.

¹⁹¹ *Ibidem*, f. 48.

¹⁹² *Ibidem*, f. 54.

„Fiind informat că pentru „Ziua Eroilor”, cu ocazia pomenirilor care se fac, diferitele autorități civile cât și ecleziastice percep taxe de la invalizi, văduve și orfanii de război, refuzând altfel a face pomenirea eroilor, veți lua cele mai severe măsuri pentru ca această stare de lucruri să înceteze.

Cheltuielile necesare se vor suporta numai de primăriile respective.

Acolo unde se vor percepe atari taxe, veți întocmi de îndată acte de dare în judecată contra vinovaților

Copie de pe acest ordin se va afișa vizibil la ușa primăriilor, bisericii și școlii respective

De executare veți raporta înainte de 2 iunie a. c.

„Ziua Eroilor”¹⁹³.

Și Primăria Orașului Focșani s-a implicat cu același zel în organizarea ceremoniilor dedicate Eroilor. O dovedesc zecile de adrese expediate autorităților publice, dar și organelor abilitate cu menținerea ordinii și disciplinei pe timpul procesiunilor din 2 iunie 1927. Datorită măsurilor luate de conducerea județului Putna și a orașului Focșani, ceremoniile dedicate Eroilor s-au derulat conform ceremonialul anilor anteriori¹⁹⁴.

Eforturile materiale depuse de autorități pentru ceremoniile dedicate Eroilor din 2 iunie 1927 au fost și de această dată considerabile, având în vedere că numai pentru construirea tribunei destinată publicului care a asistat la Tedeumul din fața Catedralei „Sfântul Ioan” s-au cheltuit 770 lei¹⁹⁵.

Dincolo de momentele sale festive, anul 1927 aducea cu sine o pierdere uriașă pentru poporul român: moartea Regelui.

La 20 iulie 1927, înceta din viață după o lungă suferință și o luptă crâncenă cu o boală necruțătoare, la vârsta de 62 de ani,

¹⁹³ *Ibidem*, dosar nr. 63 / 1927, f. 25.

¹⁹⁴ S.J.A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 89 / 1927, f. 31.

¹⁹⁵ *Ibidem*, f. 33.

făuritorul României Mari, regele tuturor românilor Ferdinand I Întregitorul.

Vestea morții Regelui sosea în județul Putna prin intermediul Telegramei nr. 18197, trimisă la 20 iulie 1927 de către ministrul de Interne, Ion Gheorghe Duca ¹⁹⁶:

„Cu adâncă durere vă înștiințez că M. S. R. Ferdinand I făuritorul întregirii neamului românesc a încetat din viață la Castelul Peleş din Sinaia astăzi noapte la orele 2.15” ¹⁹⁷.

Toată populația județului Putna era informată despre pierderea marelui Rege printr-o serie de comunicate date de Prefectură în ziua de 20 iulie 1927. Un prim Comunicat aducea la cunoștința publică următoarele:

„Majestatea Sa Regele Ferdinand I, făuritorul întregirii neamului românesc, a încetat din viață la Castelul Peleş, astăzi dimineața la orele 2. 15.

Profunda iubire și recunoștință ce tot poporul român îi păstrează, ne impune resemnare și adâncă pietate ca, astfel, În Liniște Desăvârșită, să ridicăm cu toții rugăciunile noastre către Cel A Tot Puternic pentru odihna marelui Său suflet, care a revărsat din belșug iubire de țară, bunătate, dreptate, credință și spirit de jertfă până la sacrificiu” ¹⁹⁸.

Ministerul de Interne solicita să se facă publice cauzele decesului Regelui și împrejurările în care acesta a survenit; de aceea, tot pe 20 iulie se publica un nou Comunicat:

„Ca urmare a afecțiunii de care M. S. Regele suferea dinainte, broncho-pneumonia declarată în luna Martie, starea Sa generală a declinat continuu.

Inapetența, anemia și greutatea respirațiunii au îngreunat din ce în ce munca inimii provocând în noaptea de 20 / 7 / 1927, o stare de colapsus în urma căreia M. S. a sucombat la ora 2 și 15 minute, în

¹⁹⁶ Stelian Neagoe, *op. cit.*, p. 93.

¹⁹⁷ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 77 / 1927, f. 8.

¹⁹⁸ *Ibidem*, f. 1.

brațele M. S. Regina, în prezența medicului Curții, Doctorul T. Mamulea și a surorii de caritate Annekint.

Până în ultimele momente Majestatea Sa și-a păstrat întreagă cunoștința și a încetat din viață fără durere.

Ultimele cuvinte, adresate M. S. Reginei, care îl susținea, au fost:

„Mă simt foarte obosit!” ”¹⁹⁹.

Dintre zecile de adrese și telegrame urgente și extra-urgente sosite pe adresa Prefecturii Putna din partea Ministerului de Interne în zilele de 20, 21 și 22 iulie 1927, cele mai importante par a fi cele ce aduc lămuriri asupra doliului național și asupra ceremoniilor de înmormântare organizate pentru regele Ferdinand. Într-o astfel de telegramă sosită la 20 iulie, se preciza:

„În semn de doliu al întregii națiuni pentru încetarea din viață a M. S. Regele Ferdinand I, autoritățile publice vor arbora drapelul țării cernit. Stop. Niciun spectacol sau reuniune nu vor avea loc până la noi dispozițiuni”²⁰⁰.

Telegrama cu nr. 1.825 a ministrului de Interne comunica următoarele:

„În vederea înmormântării M. S. Regele Ferdinand care va avea loc la Curtea de Argeș în ziua de sâmbătă 23 Iulie crt. la ora ce se va anunța ulterior urmează ca o delegație compusă din Președintele consiliului județean sau înlocuitorul sau, un delegat al primăriei orașului de reședință și orașelor nereședință în ambele cazuri nu primarul, de preferință un membru al delegației permanente, împreună cu o delegație de zece primari rurali să plece așa fel ca în dimineața de sâmbătă înainte de orele 10 să se afle la Curtea de Argeș. Stop. La gara Curtea de Argeș vor fi așteptați de un delegat al ministerului de Interne, care se va afla la șeful gării și de la care vor primi instrucțiuni asupra modului cum vor lua parte la ceremonia înmormântării. Stop. Călătorie gratuită ori ce fel de tren

¹⁹⁹ Ibidem, f. 2.

²⁰⁰ Ibidem, f. 6.

pe baza unui certificat individual liberat de Dv., cu mențiunea că vor călători pentru a lua parte la înmormântarea Regelui. Stop. Fiecare delegat se va îngriji de întreținere pe drum iar dejunul de sâmbătă va fi oferit de Minister”²⁰¹.

Delegații din județe care urmau să ia parte la ceremoniile funerare, beneficiau de două trenuri speciale care urmau să plece în dimineața zilei de 23 iulie atât din București, transportându-i pe delegații din Estul țării, cât și din Pitești, pentru reprezentanții din Vest²⁰².

Prefectul județului Putna, a transmis încă din 20 iulie 1927, o serie de adrese către primăriile comunelor rurale: Ruginești, Sascut, Vărsătura, Soveja, Vizantea, Tulnici, Diochești, Sascut, Străoane de Jos, Ciușlea, dar și la primăriile urbane din Mărășești, Panciu, Odobești și Focșani, în vederea formării delegației ce avea să ia parte la funerariile Regelui²⁰³.

Pentru ca toți cei ce doreau să-i aducă ultimele omagii Regelui Întregitor să poată să facă acest lucru, s-a luat decizia ca ceremonia înmormântării să se amâne cu o zi. Această hotărâre era comunicată și în județul Putna, la 21 iulie 1927. Astfel, înmormântarea urma să aibă loc pe 24 iulie 1927²⁰⁴.

Odată cu moartea regelui Ferdinand, principele minor Mihai devenea noul rege al României sub tutela Regentei.

Într-un nou Comunicat afișat prin grija Prefecturii în tot județul Putna la data de 21 iulie 1927 se aducea la cunoștința generală că: „În ziua de 20 Iulie, la ora 16 / 4 p. m. A. S. R. Principele Nicolae, I. P. S. S. Patriarhul Miron Cristea și D-l Gh. Buzdugan, prim președinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție, desemnați ca regenți prin hotărârea Majestății Sale Regelui Ferdinand I, consfințită prin votul Adunărilor Naționale din 4 ianuarie 1926, au

²⁰¹ Ibidem, f. 48 – 51.

²⁰² Ibidem, f. 40.

²⁰³ Ibidem, f. 19 – 21.

²⁰⁴ Ibidem, f. 53.

prestat jurământul prevăzut de Constituție în fața Corpurilor Legiuitoare Întrunite și în prezența Majestății Sale Regele Mihai

La intrarea în sală a M. S. Regele Mihai, reprezentanții națiunii au aclamat cu entusiasm pe noul Rege al României; după aceasta s'a oficiat un serviciu religios la orele 17.

Înalta Regență a primit în palatul Cotroceni Consiliul de Miniștri.

Potrivit obiceiului D-l. I. I. C. Brătianu, Președintele Consiliului de Miniștrii a prezentat demisia guvernului pe care Înalta Regență a respins-o; în același timp în tot cuprinsul țării armata a depus jurământul de credință M. S. R. Mihai.

La ora 18 cu un tren special M. S. R. Mihai, Principesa Mamă și A. S. R. Principele Nicolae, s'au înapoiat la Sinaia”²⁰⁵.

Cetățenii județului Putna, prin vocea prefectului Pascu, expediau la 20 iulie 1927, noului Rege, următoarea scrisoare:

„Ursita acestui neam v-a învrednicit să ridicați astăzi treptele tronului pe care l-a ilustrat și împodobit de o luminoasă aureolă neuitatul și în veci regretatul vostru bunic, regele Ferdinand I Întregitorul.

Luând pilda de la voievozii dinainte, să duceți mai departe cu glorie destinele României și să fiți un vrednic urmaș al marelui Rege și al voievodului căruia îi purtați numele!

Să trăiți întru mulți ani Majestate!”²⁰⁶.

Alte scrisori, dar de condoleanțe, au fost expediate din Focșani către regina Maria²⁰⁷, către ministrul de Interne, Ion Gheorghe Duca²⁰⁸ dar și pe adresa lui Ion I. C. Brătianu, sfetnicul de nădejde al marelui dispărut²⁰⁹.

²⁰⁵ *Ibidem*, f. 4.

²⁰⁶ *Ibidem*, f. 24.

²⁰⁷ *Ibidem*, f. 25.

²⁰⁸ *Ibidem*, f. 27.

²⁰⁹ *Ibidem*, f. 28.

La 20 iulie 1927, erau trimise și afișate în toată țara proclamațiile Regenței și ale Consiliului de Miniștri. Cea din urmă, sosită în județul Putna cu Adresa nr. 18.200, suna astfel:

„Români! Primul Rege al României întregite a încetat din viață. O boală necrușătoare l-a răpit, punând astfel capăt înainte de vreme, celei mai glorioase domnii sub care s-a întruchipat visul de veacuri al neamului românesc.

Urcând treptele tronului, Regele Ferdinand a făgăduit solemn în fața reprezentanței naționale că va fi un bun român.

Domnia Lui a dovedit cu prisosință că și-a îndeplinit făgăduința și astăzi plângem nemângâiași moartea Celui mai mare și mai bun dintre români.

Dealungul veacurilor românii nu vor putea niciodată să uite că n-a fost jertfă pe care Ferdinand să nu o fi făcut pentru fericirea țării sale. Neclintit în credință și hotărâre în timpul războiului, înțelegător și blând, înțelept și drept în timp de pace, Ferdinand I va rămâne pururea Regele întregirii neamului și a marilor reforme care au adus statului dreptate, putere și liniște.

Nu putem rămâne mai statornici credincioși marelui gând căruia el i-a închinat toată viața, decât fiind strâns uniți pentru liniște și propășirea păcii, cu neclintit devotament pentru dinastie, cu respect față de constituție și de legile țării.

*Să înconjurăm cu dragoste și cu încredere în menirea țării pe Regele Mihai și să ne încordăm toate puterile pentru asigurarea viitorului strălucit al României întregite, azi, așa de greu încercată!”*²¹⁰.

Trupul neînsuflețit al Regelui a fost adus de la Sinaia la București fiind expus la Palatul Cotroceni. Pe la catafalcul său au trecut mii de cătăneni, care îi spuneau astfel, adio, celui mai bun dintre români. *„În dimineața zilei de 23 iulie sicriul a fost transportat la Gara de Nord, unde a fost urcat într-un tren special, cu destinația Curtea de Argeș. Sicriul era acoperit cu steagul tricolor și trandafiri*

²¹⁰ Ibidem, f. 48 – 51.

tăiași de regina Maria din grădina Palatului Cotroceni. La Curtea de Argeș a avut loc slujba religioasă, după care Ferdinand I a fost înmormântat în biserica mănăstirii, alături de înaintașul său Carol I”²¹¹.

Pe epitaful plăcii funerare a Regelui stătea scris: „Aici odihnește robul lui Dumnezeu Ferdinand I, regele României, născut la 24 august 1865 la Sigmaringen, răposat la 20 iulie 1927 la castelul Pelișor. Luând cârma țării la 11 octombrie 1914, a tras sabia la 15 august 1916 pentru dezrobirea neamului și încoronându-se la 15 octombrie 1922 la Alba Iulia ca primul rege al tuturor românilor”²¹².

În memoria regelui Ferdinand, pe 24 iulie 1927, la orele 11 a. m., clopotele tuturor bisericilor din județul Putna i-au chemat la Tedeum pe toți cei care purtau în suflet un gând bun pentru marele dispărut²¹³.

Doliul național impus de tragicul eveniment încă din 20 iulie, a fost ridicat pe 27 iulie 1927, în urma deciziei Ministerului de Interne²¹⁴.

Pentru odihna veșnică a sufletului regelui Ferdinand, s-a oficiat la 30 iulie 1927, în toate bisericile din țară, parastasul de 9 zile²¹⁵, iar pe 1 septembrie, pomenirea de 40 de zile, marcată și în județul Putna prin ample ceremonii religioase²¹⁶.

Datorită tragediei din familia regală a României, calendarul zilelor naționale nu a mai fost respectat. Onomastica Reginei, din 22 iulie 1927, nu a mai fost sărbătorită²¹⁷, iar comemorarea Eroilor de la Mărășești din 6 august 1927 nu a fost însoțită de serbări oficiale.

²¹¹ Ioan Scurtu, *Istoria românilor în timpul celor patru regi...*, p. 189.

²¹² *Ibidem*.

²¹³ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 77 / 1927, f. 34.

²¹⁴ *Ibidem*, f. 69.

²¹⁵ *Ibidem*, f. 74.

²¹⁶ *Ibidem*, f. 90.

²¹⁷ *Ibidem*, f. 52.

Societatea Națională Ortodoxă a Femeilor Române comunica, la 3 august 1927, Prefecturii Județului Putna că, pe 6 august „*se va oficia la Biserica Neamului din Mărășești un parastas pentru pomenirea vitejilor care odihnesc în cripte, începând cu orele 9.30 dimineața*”²¹⁸.

După ridicarea doliului național, a fost reluată seria ceremoniilor naționale, cu celebrarea la 25 octombrie 1927, prin Tedeumuri și onoruri militare a zilei de naștere a regelui minor Mihai I²¹⁹. Pe 29 octombrie, ceremonii similare îi erau dedicate reginei Maria, care își aniversa ziua de naștere.

De sărbătoarea Sfinților Mihail și Gavril, 8 noiembrie 1927, în toate bisericile țării s-au oficiat servicii religioase pentru a onora onomastica noului Rege²²⁰.

Seria sărbătorilor naționale a fost întreruptă din nou pe 24 noiembrie 1927, de o altă tragedie națională, moartea primului-ministru Ion I. C. Brătianu, unul din oamenii providențiali ai acelor vremuri și mâna dreaptă a defunctului rege Ferdinand I.

Putnenii l-au comemorat pe marele Brătianu, prin oficierea de slujbe religioase în toate comunele județului, în ziua înmormântării sale din data de 27 noiembrie 1927. Servicii funebre s-au organizat și la Focșani, atât la Catedrala „*Sfântul Ioan*”, începând cu orele 11. 30, dar și la Templul Coral, unde, de la ora 11 s-a oficiat un Requiem pentru odihna sufletului marelui bărbat de stat Ion I. C. Brătianu²²¹.

După acest moment trist pentru țară, luna decembrie 1927 a debutat cu noi ceremonii festive, dedicate de această dată unui membru de seamă al Regenței, principele Nicolae, care pe 6 decembrie 1927 își serba ziua onomastică²²².

La 14 decembrie 1927, Ministerul de Interne trimitea pe adresa Prefecturii Putna, tabloul sărbătorilor religioase naționale și

²¹⁸ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 63 / 1927, f. 66.

²¹⁹ Idem, fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 89 / 1927, f. 43.

²²⁰ *Ibidem*, f. 46.

²²¹ *Ibidem*, f. 49.

²²² *Ibidem*, f. 51.

aniversărilor familiei regale, care urmau a fi marcate prin servicii religioase și festivități, în anul 1928. Din acest tablou nu lipseau zilele de: „1 Ianuarie (Anul Nou), 6 Ianuarie (Boboteaza), 24 Ianuarie (Unirea tuturor românilor), Vinerea mare a Paștelui, 10 Mai (proclamarea Independenței, proclamarea Regatului), Iunie (de Înălțarea Domnului când se serbează „Ziua Eroilor”), 22 Iulie (ziua numelui M. S. R. Maria), 25 Octombrie (ziua nașterii M. S. R. Mihai), 29 Octombrie (ziua nașterii M. S. R. Maria), 8 Noiembrie (ziua numelui M. S. R. Mihai)”²²³.

Anul 1928 a stat sub semnul aniversării a 10 ani de la Unirea provinciilor românești cu Patria mamă România și a fost marcat de festivități grandioase desfășurate în întreaga țară.

Ziua de 24 Ianuarie, sărbătoarea Unirii de la 1859, atât de dragă tuturor putnenilor, nu a trecut neobservată nici în anul 1928, fiind celebrată prin Tedeumuri de către toate cultele, dar și prin organizarea de serbări cultural - artistice²²⁴.

Aniversarea celor 10 ani de la Unirea Basarabiei cu România a fost sărbătorită cu tot ceremonialul demn de marile serbări naționale.

Prin Ordinul telegrafic cu nr. 6867 din data de 24 aprilie 1928, transmis de Ministerul de Interne către Prefectura Județului Putna, se aduceau la cunoștință următoarele:

„Duminică, 29 aprilie, corent, sărbătorindu-se aniversarea a zece ani de la unirea Basarabiei cu Patria mamă, Consiliul de Miniștri a hotărât să se officieze în acea zi la orele 11, în toate municipiile și comunele urbane și rurale din toată țara, câte un serviciu religios la care vor asista autoritățile civile și militare. Stop.

După terminarea serviciului religios va urma o cuvântare despre actul unirii Basarabiei și defilarea trupei, acolo unde sunt. Stop. Tot în acea zi, se vor face în toată țara serbări școlare. Stop.

Rugăm luați măsurile cuvenite pentru executarea dispozițiilor de mai sus în ceea ce privește comunele rurale și

²²³ Ibidem, f. 52.

²²⁴ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 58 / 1928, f. 8.

urbane reședință și nereședință afară de municipii, cărora li s-a comunicat separat. Stop”²²⁵.

Printr-o serie de adrese expediate în zilele de 25 și 26 aprilie 1928, prefectul județului Putna, pune în atenția pretorilor, primarilor comunelor urbane, directorilor de școli, dar și comandantului Garnizoanei Focșani, ordinele sosite de la București privitoare la serbările dedicate Unirii Basarabiei cu România²²⁶.

La ceremoniile desfășurate la București în cinstea alipirii Basarabiei la Patria-Mamă, județul Putna a fost reprezentat prin deputați: Anton Alaci, Vasile Stănescu, Vasile Vasilache și de senatorii: Vasile Nicolau și Leon Crângu²²⁷.

Ziua Națională de 10 Mai 1928 a fost așteptată cu mare entuziasm de locuitorii județului Putna și pregătită ca de obicei, în detaliu, de către autorități.

Poliția Orașului Focșani primea la 5 mai 1928, din partea prefectului Pascu, un număr de 88 de invitații adresate șefilor autorităților focșănene și o Adresă care conținea o serie de măsuri ce trebuiau luate în vederea serbărilor din 10 Mai:

„1) Distribuirea invitațiilor sub luare de dovezi.

2) Veți cere din vreme organelor în subordine să verifice dacă comercianții și diferitele instituții au steaguri curate. Nu se admite să mai fie pavoazate steagurile decolorate și murdare. Cei cari nu se vor conforma acestei dispoziții îi veți da în judecată pe baza Ordonanței prefecturii numărul 1696 din 15 mai 1925 trimisă poliției cu ordinul numărul 770 / 1925

3) Toți ofițerii de poliție, fără excepție de grad vor îmbrăca uniforma; în acea zi ținută de ceremonie, singura admisă de lege în asemenea ocazii.

4) Veți lua măsuri de acord cu comenduirea pieței pentru facerea crocheului de aranjare a școalelor pe trotuarele străzilor

²²⁵ Ibidem, f. 19 – 21.

²²⁶ Ibidem, f. 22 – 30.

²²⁷ Ibidem, f. 17.

unde au loc defilarea și veși pune stăruință pentru menținerea ordinii, care a lăsat mult de dorit în alte ocazii. La tribuna publică veși posta un ofițer de poliție și sergenți suficienți, nepermițând accesul în tribună decât persoanelor oficiale.

Despre luarea acestor măsuri ne veși raporta punct cu punct în dimineața zilei de 9 Maiu a.c.” ²²⁸.

Sărbătoarea Regalității și Independenței a debutat în Focșani prin oficierea de Tedeumuri atât la Templul Coral din localitate ²²⁹, cât și la Catedrala „Sfântul Ioan”, continuând cu revista trupelor din Garnizoana Focșani și tradiționala defilare, desfășurată în 1928 pe itinerariul Poșta – Calea Cuza-Vodă, în următoarea ordine: școlile primare, Liceul „Unirea”, Școala Normală, Școala de Meserii, societățile de demobilizați și veterani, ofițerii fără trupă și armata, reprezentată prin Brigada de Infanterie și Brigada de Artilerie. Din programul zilei nu au lipsit: recepția dată de prefect la Palatul Administrativ, muzica militară din Grădina Publică și nici retragerea cu torțe ²³⁰.

Cu ocazia zilei de 10 Mai 1928, profesorul Anibal Teodorescu de la Universitatea Liberă din București, a susținut la Focșani o conferință comemorativă despre regele Ferdinand I ²³¹.

Amintirea defunctului rege al României Mari era încă vie pentru toți românii, fapt ce răzbate și din textul telegramei trimise cu ocazia zilei de 10 Mai 1928 de către prefectul județului Putna, reginei Maria:

„Cu mare entusiasm s'a sărbătorit de întreaga populație a județului martir Putna, ziua de 10 Maiu.

Bucuria tuturor a fost o clipă umbrită de o lacrimă pioasă în amintirea Marelui Înfăptuitor al Unirei tuturor românilor, Măritul Rege Ferdinand I, care nu era martor la sărbătoare.

²²⁸ *Ibidem*, f. 31.

²²⁹ S.J.A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 88 / 1928, f. 23.

²³⁰ *Ibidem*, f. 22 – 22 verso.

²³¹ *Ibidem*, f. 19.

Majestății Voastre, care I-ați fost vrednic și prețios tovarăș în vremuri grele, îndreptăm recunoștința noastră nesfârșită pentru tot ce ați binevoit a face pentru neamul nostru și vă rog cu tot respectul să binevoiți a primi încredințarea nestrămutatului devotament ce vă păstrăm!

*Al Majestății Voastre preaplecător și supus servitor
Prefectul Județului Putna”²³².*

Cu aceeași ocazie festivă, putnenii expediau o telegramă și Înalților Regenți:

„Cu mare entusiasm s-a sărbătorit în orașul și județul nostru ziua de 10 Mai.

După oficierea serviciului religios și defilarea trupelor din garnizoană, la recepția de la Prefectură, toți șefii de autorități și-au exprimat prin cuvinte calde, respectul, devotamentul și credința către M. S. R. Mihai și Înalta Voastră Regență.

Mă fac interpretul Domniilor lor și populației din județul unde prin jertfa miilor de martiri s-a plămădit Unirea Națională și vă rog cu profund respect să binevoiți a primi încredințarea acelorași devotate și profunde sentimente.

Să trăiască M. S. R. Mihai I!

Să trăiască M. S. R. Maria!

Să trăiască A. S. Principesa Mamă!

Să trăiască întreaga familie Regală!

Să trăiască Înalții Regenți!

Să trăiască vecinic unită și puternică, scumpa noastră Țară!”²³³.

Comemorările Eroilor au fost celebrate de către toți vrâncenii atât la 24 mai 1928, de „Ziua Eroilor”, prin Tedeumuri, parastase, procesiuni la cimitire, festivaluri artistice, cuvântări și retrageri cu torțe²³⁴, cât și la 6 august 1928, la Mărășești.

²³² S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 58 / 1928, f. 39.

²³³ Ibidem, f. 38.

²³⁴ S.J.A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 88 / 1928, f. 44.

Din publicația Prefecturii Județului Putna, afișată spre știința tuturor cetățenilor, aflăm că trenul care urma să-i ducă la Mărășești pe cetățenii dornici să ia parte la comemorarea victoriei din 6 august 1917, pleca din Focșani la ora 7. 00 dimineața. Ceremonia solemnă începea la orele 7. 30, pe platoul Răzoare și era urmată la orele 11. 00, de un parastas oficiat la Biserica Neamului, finalizat cu împărțirea de merinde către cei nevoiași, în amintirea Eroilor care odihnesc în criptele Mausoleului Mărășești ²³⁵.

Câmpurile gloriei din vara anului 1917 au fost vizitate între 24 - 26 august 1928 de către 22 de fruntași ardeleni, deputați, prefecți și primari. De primirea oficială a invitaților s-au ocupat prefectul județului Putna și primarul orașului Focșani V. Antonescu, alături de câteva personalități putnene, cum ar fi: Constantin Tatovici, V. Vasilescu, M. Alaci, S. Alaci, N. Pascu, Bărbulescu, senatorul V. Nicolau, I. Crângu, Florea Eftimescu, preotul Banu, doctorul Panea și doctorul Atanasie ²³⁶.

Excursia fruntașilor ardeleni pe plaiuri vrâncene, avea strânsă legătură cu aniversarea celor 10 ani de la Marea Unire din 1 Decembrie 1918, marcată prin solemnități naționale.

Din Telegrama nr. 15.582 din 24 noiembrie 1928, expediată pe adresa Prefecturii Județului Putna de către Ministerul de Interne, aflăm că: „*Aniversarea a zece ani dela unirea Ardealului și Banatului cu Patria mamă se va sărbători, sâmbătă, 1 Decembrie crt. în modul următor:*

La orele 11 dimineața se va oficia un serviciu divin la Catedrala din reședința județului la care vor participa reprezentanții autorităților civile și militare. Stop. Urmează defilarea după instrucțiunile Ministerului de Război. Stop. După amiaza, în orașul în care se află teatru, se va organiza o reprezentație de comemorare. Stop. În celelalte orașe, serbarea se va ține într-un local corespunzător. Stop. Veți lua înțelegere cu președinții instituțiilor

²³⁵ Ibidem, f. 65.

²³⁶ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 58 / 1928, f. 47.

culturale în privința programului acestor serbări dela care nu va lipsi o conferință în care să se comemoreze actul unirii atât cu Ardealul și Banatul cât și cu Bucovina. Stop. În orașele unde există o secțiune a societății Astra, se va lua înțelegere cu președintele societății pentru stabilirea programului în chestiune. Stop. În toate școlile, serbări, după dispozițiile Ministerului Instrucțiunii”²³⁷.

O a doua telegramă a aceluiași Minister, aducea în atenția prefectului județului Putna, faptul că, un reprezentant al Guvernului va lua parte la ceremoniile din 1 Decembrie 1928 de la Mărășești; în consecință prefectul trebuia să fie prezent la aceste festivități, locul său în Focșani fiind suplinat de către subprefect²³⁸.

Ordinele venite de la București au fost puse în aplicare cu cea mai mare seriozitate de către autoritățile putnene; o dovedește cu prisosință serbarea culturală găzduită de Teatrul Comunal „Maier Gheorghe Pastia” la 1 Decembrie 1928, începând cu orele 15. 00. Din programul festiv amintim: „Imnul Regal” și „Cântec Ardelenesc”, în interpretarea corului Școlii Normale de băieți, „Fantezia Națională” și „Uvertura Națională”, cântate de orchestra Regimentului Putna no. 10, poeziile patriotice: „Ostașilor Ardeleni” de Mircea Rădulescu, „Noi” de Octavian Goga și „Ardealul” de Mircea Rădulescu, jocurile populare și cuvântarea ocazională ținută de către directorul Școlii Normale de băieți, profesorul Simion²³⁹.

Noi festivități naționale au fost prilejuite în anul 1928 de „Ziua Marinei”, al cărei patron spiritual era regina Maria²⁴⁰ dar și de semicentenarul Unirii Dobrogei cu România, marcat la 28 octombrie 1928²⁴¹.

Zilele onomastice și de naștere ale membrilor familiei regale: 22 august - onomastica Reginei, 25 octombrie - ziua de naștere a regelui Mihai I, 29 octombrie - ziua de naștere a reginei Maria și

²³⁷ Ibidem, f. 58 – 60.

²³⁸ Ibidem, f. 71.

²³⁹ Ibidem, f. 57.

²⁴⁰ Ibidem, f. 44.

²⁴¹ Ibidem, f. 50.

8 noiembrie - onomastica micului Rege, au fost sărbătorite după tipicul ceremoniilor oficiale, prin săvârșirea de Tedeumuri și onoruri militare, urmate de telegrame de felicitare.

Iată un fragment din Telegrama expediată micului Rege, de către primarul Vasile C. Antonescu²⁴² în numele focșănenilor, cu ocazia Sfinților Mihail și Gavril, 8 noiembrie 1928:

*„Vă dorim sănătate și tărie desăvârșită, pentru a conduce cu înțelepciune credinciosul Vostru popor și pentru a desăvârși opera gloriosului Vostru unchiu, regele Ferdinand I”*²⁴³.

Sub aspectul sărbătorilor naționale, anul 1929 începea cu celebrarea la 24 Ianuarie, a celor 70 de ani de la Unirea Principatelor Române.

În județul Putna, ziua de 24 Ianuarie a fost sărbătorită prin Tedeumuri oficiate în toate comunele. În Focșani - „*Orașul Unirii*”, ceremoniile au debutat la ora 9. 00, cu serbarea Liceului „*Unirea*”²⁴⁴ și au continuat cu un serviciu divin săvârșit la Biserica Catolică, urmat de un Tedeum oficiat la Templul Coral²⁴⁵. Totul a culminat cu slujba religioasă intonată la Catedrala „*Sfântul Ioan*”, la orele 11. 00, în prezența tuturor autorităților²⁴⁶.

Ziua de 9 Mai 1928 a ocazionat întâlnirea putnenilor cu o serie de oficialități sosite special la Mărășești pentru a marca „*Ziua Eroilor*”. Din programul publicat prin grija prefectului de Putna Ioan P. Ioan, aflăm cum urmau să decurgă festivitățile de la Mărășești:

„ora 9 – 11 - Sosirea Delegațiilor și Înălților oaspeți (Membrii ai Familiei Regale, Înalți Regenți, reprezentanții Guvernului, ai Corpurilor Legiuitoare, Înalți demnitari de stat, români din America și alții)

²⁴² Vasile C. Antonescu. Primar al Focșanilor între 28 octombrie 1927 - 6 mai 1929 (Maria Dumitrescu, Horia Dumitrescu, *op. cit.* p. 221)

²⁴³ S.J.A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 88 / 1928, f. 75.

²⁴⁴ Idem, fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 52 / 1929, f. 3.

²⁴⁵ *Ibidem*, f. 2.

²⁴⁶ S.J.A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 96 / 1929, f. 3.

ora 11 – 11. 30 - Primirea oaspeților în gara Mărășești, conform regulilor protocolare (Muzica intonează Imnul Regal la sosirea Membrilor Familiei Regale și Înălților Regenți.

D-l. Primar al Orașului Mărășești prezintă tradiționala pâine și sare)

ora 11. 30 – 11. 50 - Procesiune la mausoleu în ordinea: Cortegiul Regal, Înălții Regenți, Membrii Guvernului, Membrii Corpurilor Legiuitoare, Înălții demnitari de stat, autoritățile și publicul

ora 12 – 13. 30 - Sosirea la mausoleu (Muzica intonează Imnul Regal la apariția Cortegiului Regal)

- Vizitarea criptelor*
- Serviciul divin*
- Cuvântările ocazionale fixate de Guvern*
- Masa oaspeților pe peronul gării*

ora 14. 00 - Plecarea oaspeților”²⁴⁷.

În orașul Focșani, „Ziua Eroilor” a ocazionat oficierea de servicii religioase la Catedrala „Sfântul Ioan”, la Templul Coral, la Biserica Armenească, dar și la Biserica Greco-Catolică, momente de reculegere, procesiuni la cimitirele eroilor, dar și cuvântări și serbări culturale. Nici în acest an nu s-a omis din program, retragerea cu torțe a militarilor din Garnizoană²⁴⁸. Cu ocazia acestor ceremonii, din inițiativa Societății „Cultul Eroilor”, a fost comercializată în întreg județul insigna „Cultul Eroilor”²⁴⁹.

Pe 10 Mai 1929, s-a sărbătorit prin ceremonii fastuoase, Ziua Națională a României. Prin Telegrama nr. 13.952, sosită la Prefectura Județului Putna, Ministerul de Interne anunța că:

„Serbarea zilei de 10 Mai curent se va face prin oficierea unui serviciu religios la orele 10 în toate bisericile din acel județ după care urmează: defilarea trupelor din localitățile cu garnizoană

²⁴⁷ Idem, fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 52 / 1929, f. 31.

²⁴⁸ S.J.A.N.Vn, fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 96 / 1929, f. 17.

²⁴⁹ Ibidem, f. 9.

militară. Stop. La orele 12, sădirea stejarului unirii cu ritual religios în prezența autorităților comunale, a școalelor, a tuturor societăților, în toate localitățile din județ. Stop. Stejarul unirii va fi predat spre îngrijirea comitetelor școlare locale. Stop. După amiaza, festivități școlare pentru comemorarea unirii, reprezentare de gală la orașe”²⁵⁰.

În numele cetățenilor județului Putna, prefectul transmitea la 10 Mai 1929 o serie de scrisori de felicitare oficialităților de la București. Iată ce le transmiteau putnenii Înalților Regenți:

„A zecea aniversare de la Unirea Tuturor Românilor a fost sărbătorită în mod festiv de toate autoritățile și locuitorii din oraș și județ. S-au făcut serbări școlare, rugăciuni către cel Atotputernic, revistă și defilarea trupelor.

La recepția de la Palatul Administrativ, reprezentanții tuturor autorităților și-au exprimat sentimentele de credință, profund devotament și respect față de Suveran, Dinastie și Înalții Regenți.

Mă fac interpretul acestor unanime sentimente și cu adânc respect, vă rog să binevoiți a ura M. S. R. Mihai să trăiască și să crească mare și puternic ca stejarul unirii, împlinind în viitor nădejdele de mai bine ale neamului Românesc.

Să fie mai viteaz ca voievozii Ștefan și Mihai, mai înțelept decât Carol, Întemeietorul Dinastiei, mai drept și mai norocos decât bunicul întregitor de țară, Ferdinand cel Mare!

Supus și plecat servitor

Prefectul Județului Putna Ioan P. Ioan”²⁵¹.

Cele două evenimente ale lunii mai 1929, „Ziua Eroilor” și 10 Mai s-au organizat conform ceremonialului impus serbărilor naționale, dar au necesitat fonduri destul de mari. Pentru retragerea cu torțe din 9 și 10 Mai, Primăria Orașului Focșani a achitat suma de

²⁵⁰ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 52 / 1929, f. 24 - 26.

²⁵¹ *Ibidem*, f. 29.

6.000 de lei²⁵²; parastasele din „Ziua Eroilor” s-au ridicat la suma de 900 lei²⁵³, iar construirea tribunelor pentru publicul sosit la ceremonii a mai scos de la bugetul local suma de 5462 lei²⁵⁴.

Generozitatea Primăriei Orașului Focșani și-a spus din nou cuvântul în ziua de 2 iulie 1929, cu ocazia parastasului de 2 ani, oficiat pentru răposatul rege Ferdinand la Catedrala „Sfântul Ioan”; pentru alimentele distribuite celor nevoiași drept pomană, municipalitatea a achitat suma de 1609 lei²⁵⁵.

În luna octombrie a anului 1929, comunitatea putneană a fost marcată de două dispariții tragice.

*„La 7 octombrie, s-a stins din viață, la București, juristul și omul politic Gheorghe Buzdugan (1867 - 1929), născut în nordul județului, la Orbeni, unde se afla și moșia familiei. El a făcut parte din Regență împreună cu patriarhul Miron Cristea și prințul Nicolae (...). Din ordinul prefectului Ioan P. Ioan, în toate localitățile au fost oprite între 7 – 9 octombrie, cursurile școlare și orice fel de spectacol, iar steagurile au fost arborate cu doliu”*²⁵⁶.

Cu ocazia trecerii prin gara Focșani a trenului mortuar cu defunctul Gheorghe Buzdugan, Primăria Orașului Focșani a ordonat îndolierea stației C. F. R. cu cașmir negru, a organizat un serviciu divin și a comandat o coroană mare de flori, funde și panglici cu inscripția „Pentru Regentul Gheorghe Buzdugan”, pe care a depus-o la catafalc²⁵⁷. Pentru aceste ceremonii funerare s-au retras de la bugetul comunei următoarele sume: 2.524 lei, pentru îndolierea stației Focșani, 697,50 lei pentru lumânări și 6.300 lei pentru coroană²⁵⁸.

Pe 15 octombrie 1929 se stingea din viață și marele filantrop Gheorghe Pastia, care și-a donat întreaga agoniseală pentru a ridica în

²⁵² S.J.A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 96 / 1929, f. 12.

²⁵³ *Ibidem*, f. 22.

²⁵⁴ *Ibidem*, f. 34.

²⁵⁵ *Ibidem*, f. 41.

²⁵⁶ Cezar Cherciu, *op. cit.*, p. 406.

²⁵⁷ S.J.A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 96 / 1929, f. 46.

²⁵⁸ *Ibidem*, f. 51.

orașul Focșani două importante temple de cultură – Teatrul și Ateneul Popular, care și astăzi, în semn de prețuire, îi poartă numele. A fost înmormântat pe 17 octombrie în Cimitirul Sudic din Focșani, cu onoruri și paradă militară²⁵⁹.

Dincolo de aceste momente triste, anul 1929 a ocazionat mari festivități naționale. Pentru a marca cei 10 ani de la Marea Unire, la Alba-Iulia au fost organizate ceremonii fastuoase la care au fost invitate să ia parte și delegații din județul Putna. Printre cei 130 de vrânceni prezenți la Alba-Iulia cu această ocazie, s-au remarcat reprezentanții comunelor: Herăstrău, Năruja, Nereju, Nistorești, Paltin, Poiana, Reghiu, Spulber și Văsui, îmbrăcați în frumoasele lor costume populare și purtând drapele tricolore²⁶⁰.

Sărbătoarea „*Micii Uniri*” a marcat ca de fiecare dată și începutul anului 1930. Cele mai impresionante festivități au fost organizate de către Liceul „*Unirea*” din Focșani. Din programul cultural-artistic organizat cu acest prilej amintim: „*Imnul Regal*”, „*S-a dus cucul*” și „*Mărioară de la munte*” în interpretarea corului Liceului, recitățile de poezii patriotice, dansurile populare și cuvântarea ocazională susținută de profesorul Ion Diaconu²⁶¹.

Pregătirile autorităților pentru Ziua Regalității din 10 Mai 1930 au început din timp. Programul festiv s-a stabilit pe 5 mai, în cadrul unei întâlniri dintre prefectul județului Putna, primarul orașului Focșani și comandantul Garnizoanei din localitate, ce a avut loc la sediul Prefecturii²⁶².

Comenduirea Pieței Focșani, solicita printr-o Adresă trimisă primarului la data de 8 mai 1930, să se ia măsuri pentru ca „*în dimineața zilei de 10 mai, până la ora 8. 00, să se aștearnă un strat subțire de nisip pentru a nu aluneca caii, pe Strada Mare a*

²⁵⁹ Cezar Cherciu, *Focșanii - O istorie în date și mărturii...*, p. 409 – 410.

²⁶⁰ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 52 / 1929, f. 40 – 41.

²⁶¹ Idem, fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 86 / 1930, f. 4.

²⁶² *Ibidem*, f. 13.

Unirii de la casa Robescu până în centru, pe strada I. C. Brătianu, de la centru până în strada Cuza-Vodă, strada Lahovari, strada M. Kogălniceanu, strada Sf. Dumitru și Bulevardul P.P.Carp". În aceeași Adresă se solicita stropirea străzii Cuza-Vodă, din dreptul Poștei până la strada Dimitrie Sturza, pentru a nu se produce praf în timpul defilării trupelor²⁶³.

Ceremoniile din ziua de 10 Mai 1930 nu s-au diferențiat cu nimic de cele din anii precedenți, fiind marcate cu aceeași solemnitate.

„Ziua Eroilor”, marcată la 29 Mai 1930, a fost declarată zi liberă pentru instituțiile publice și particulare din Focșani conform ordinelor prefectului județului Putna²⁶⁴. Cu pioșenie în suflet, cetățenii orașului de pe malurile Milcovului au participat în număr mare la Tedeumuri, au ținut câteva minute de reculegere pentru cei căzuți la datorie și au purces în liniște spre cimitirele eroilor din oraș pentru a depune flori pe mormintele celor mai bravi dintre români²⁶⁵.

Serbarea culturală dedicată „Zilei Eroilor” a avut loc la Teatrul Comunal „Maier Gheorghe Pastia” începând cu orele 16. 00. După intonarea „Imnului Regal” de către corul Liceului „Unirea” a urmat „Închinarea Eroilor”, cuvânt ocazional rostit de profesorul Ion Diaconu. Din program nu au lipsit recitări de poezii patriotice, solo-uri de vioară și dansuri populare²⁶⁶.

Cu ocazia „Zilei Eroilor”, în județul Putna au fost distribuite spre vânzare, cu autorizația Consiliului de Miniștri și a Ministerului Sănătății și Ocrotirii Sociale, insigne-cocardă pentru strângerea fondurilor necesare Societății „Cultul Eroilor”²⁶⁷.

Eroii Neamului au fost comemorați pe 29 Mai și la Mărășești în prezența primarilor din Mărășești, Gogoiu, Verdea, Răcoasa, a școlilor și populației venite să ia parte la ceremoniile religioase oficiate de preoții Corbea și Varlam. Din program nu au lipsit

²⁶³ *Ibidem*, f. 19.

²⁶⁴ *Ibidem*, f. 31.

²⁶⁵ *Ibidem*, f. 35.

²⁶⁶ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 39 / 1930, f. 65.

²⁶⁷ *Ibidem*, f. 78.

cuvântările ținute de pretorul plasei Vrancea, de preotul Corbea și de învățătorul Bejan din comuna Răcoasa. Ziua a fost încununată de un scurt program artistic pregătit de școli și s-a încheiat cu defilarea celor prezenți în fața „*Eroului necunoscut*”. Din păcate de la aceste ceremonii au lipsit reprezentanții Armatei²⁶⁸.

Începutul lunii iunie aducea cu sine schimbări majore la nivelul conducerii statului român. După ce renunțase de bună voie la moștenirea tronului României, la finele anului 1925, provocând ceea ce a fost cunoscut în epocă drept „*criza dinastică*”, principele Carol revenea în țară pe 6 iunie 1930, pentru ca două zile mai târziu Parlamentul să-l proclame Rege sub numele de Carol al II-lea.

„*Actul „restaureției” din 8 iunie 1930 apăsă astfel, ca o intrare pe făgașul normal, constituțional, privind succesiunea la tron a principelui Carol, fiul mai mare al regelui Ferdinand*”²⁶⁹.

La 10 iunie 1930, primarul orașului Focșani, Alexandru C. Alevera²⁷⁰ expedia Regelui următoarea scrisoare de felicitare:

„*Populația orașului Focșani, pătrunsă de aceleași sentimente ale întregii națiuni și având aceleași năzuinți își îndreaptă gândul către Majestatea Voastră în care își pune toată încrederea și toată nădejdea, urându-vă domnie lungă și glorioasă pentru binele și fericirea țării*”²⁷¹.

Răspunsul Monarhului venea pe 13 iunie, prin vocea secretarului său particular Constantin (Puiu) Dumitrescu: „*Majestatea Sa Regală vă mulțumește pentru bunele urări exprimate de Dvs. în numele populațiunii orașului Focșani*”²⁷².

Luna iulie a anului 1930 a fost marcată prin parastasul de trei ani pentru regele Ferdinand dar și prin onomastica reginei Maria.

²⁶⁸ *Ibidem*, f. 80.

²⁶⁹ Ioan Scurtu, *Istoria românilor în timpul celor patru regi...*, p. 88.

²⁷⁰ Alexandru C. Alevera. Primar între 6 mai 1929 - 2 ianuarie 1931. (Maria Dumitrescu, Horia Dumitrescu, *op. cit.*, p. 221.)

²⁷¹ S.J.A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 86 / 1930, f. 40.

²⁷² *Ibidem*, f. 80.

Conform Ordinului telegrafic trimis în teritoriu se solicita ca: „pe 19 iulie, orele 11, să se officieze un parastas pentru regele Ferdinand I la Curtea de Argeș și în toată țara. Ținuta va fi jachetă, cravată și mănuși negre, pălărie înaltă”²⁷³.

La orele 10. 00, pe 19 iulie 1930, în toate bisericile din județul Putna au răsunat clopotele și s-au înălțat spre cer mii de rugăciuni, pentru veșnica odihnă a sufletului marelui rege Ferdinand I²⁷⁴.

Ceremonii naționale s-au organizat și pentru văduva regelui Ferdinand, regina Maria, care își aniversa la 22 iulie 1930, onomastica²⁷⁵.

Pentru comemorarea eroilor căzuți în luptele de la Mărășești, Societatea Ortodoxă Națională a Femeilor Române adresa „un călduros apel la toți bunii români și românce ca dela copil până la moșneag și din toate straturile sociale, să vină la această sfântă și pioasă sărbătorire, cu toții să îngenunchem și să ne rugăm pentru cei care, prin jertfa lor, ne-au lăsat falnică moștenire, care este România Mare”²⁷⁶.

Ministerul Armatei l-a însărcinat cu organizarea serbărilor de la Mărășești, din 6 august 1930, pe comandantul Diviziei a VI-a; împreună cu prefectul județului Putna, acesta a pus la punct toate detaliile ceremoniilor, la care au luat parte: o companie cu drapel, muzica Regimentului Putna no. 10, autoritățile civile locale, delegații ale societăților, veterani, infirmi, orfani de război și școli²⁷⁷.

Restaurația carlistă a adus cu sine un nou moment festiv inclus în calendarul serbărilor naționale, ziua de naștere a regelui Carol al II-lea, 16 octombrie.

Încă din data de 14 octombrie 1930, printr-o serie de adrese sosite atât la Prefectura Putna, cât și la Primăria Orașului Focșani,

²⁷³ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 39 / 1930, f. 92.

²⁷⁴ *Ibidem*, f. 95.

²⁷⁵ *Ibidem*, f. 109.

²⁷⁶ S.J.A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 86 / 1930, f. 48.

²⁷⁷ *Idem*, fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 39 / 1930, f. 114.

Ministerul de Interne transmitea următoarele: „s-a hotărât că pe 16 octombrie, autoritățile nu vor lucra și vor arbora drapele”²⁷⁸.

În onoarea Regelui, în toate bisericile județului Putna s-au oficiat Tedeumuri, iar la Școala Normală de Învățători „*Principele Carol*” din Focșani, s-a organizat serbarea patronului spiritual²⁷⁹. Seara s-a încheiat cu retragerea cu torțe a militarilor din Garnizoana Focșani, pentru care municipalitatea a cheltuit suma de 1530 lei²⁸⁰.

Dacă la 25 octombrie 1930, Ministerul de Interne transmitea că „în ziua de 25 a.c. nu se va face nici un tedeum pentru marele voievod Mihai de Alba-Iulia”²⁸¹, același Minister dădea Ordin telegrafic pe 6 noiembrie, pentru marcarea prin serviciu divin și onoruri militare a zilei onomastice a marelui voievod Mihai, din 8 noiembrie²⁸². Nici regina Maria nu a fost uitată, ea fiind sărbătorită prin Tedeum și onoruri militare în toate localitățile județului Putna, la data de 29 octombrie 1930, când își aniversa cei 55 ani²⁸³.

Cu aceste ceremonii se încheia calendarul sărbătorilor naționale pe anul 1930, dar și deceniul al III-lea al secolului XX, pe care am dorit să-l expun sub aspectul ceremoniilor naționale.

În acest mileniu al transformărilor rapide, în care oamenii s-au schimbat odată cu timpurile, ar fi de apreciat ca măcar la 24 Ianuarie, 10 Mai, de „*Ziua Eroilor*”, la 6 August și la 1 Decembrie, să ne slăvim Eroii așa cum o făceau putnenii secolului trecut, cu pioșenie, cu respect și cu mândria de a fi român.

²⁷⁸ *Ibidem*, f. 128.

²⁷⁹ S.J.A.N.Vn., fond Primăria Orașului Focșani, dosar nr. 86 / 1930, f. 59.

²⁸⁰ *Ibidem*, f. 62.

²⁸¹ S.J.A.N.Vn., fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 39 / 1930, f. 130.

²⁸² *Ibidem*, f. 137.

²⁸³ *Ibidem*, f. 131.